Slovenski tednik
za koristi delavnega ljudstva v Ameriki

GLAS SVOBODE

V slogi je moč!

GLASILO SVOBODOMISELNIH SLOVENCEV V AMERIKI

Od boja do zmage!

Slovenic Weekly
devoted to the interests of the laboring classes

Štev. 12. Entered as Second-Class Matter July 8th, 1908, at the Post-Office at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879 Chicago, Ill., 21. marca 1913. Kdor ne misli svobodno, se ne more boriti za svobodo! Leto XII.

Razgled po svetu.

Avstro-Ogrsko.

Budapešt. — Deset članov zbornice ogrskega parlamenta, je bilo 13. t. m. po policiji siloma odvedenih in seja je bila zaradi rabuk začasno ustavljena. Julij Justh, bivši predsednik, je protestiral proti nasilju ter nazivljal vsa dejanja sedanjega parlamenta za nepostavna. Na to so vsi člani opozicije ostavili parlament.

Nemčija.

Berlin. — V Drebkau, v Braniboru, okrožje Kalau, je policija razkrila grozno dejanje. Tamkajšnjo posestnico vrtiljaka (ringelšpila) vdovo Koecke so zaprli, ker je umorila svojega ljubimca-delavca Froehlicha.

Neznosen smrad, ki je prihajal iz peči v hiši imenovane, je zbudil pozornost. Peč so odprli in našli obžgane dele človeškega telesa. V ječi je vdova zločin pripoznala a izpovedala, da si je ljubi levo roko sam odsekal in potem zahteval, naj ga ona usmrti in sežge. Ona je zahtevi ugodila ter truplo s kuhinskim nožem razkosala. Drob je v kleti zakopala.

Velikabritanija.

London. — "Morning Post" silno napada William J. Bryan-a, ker je na sv. Patricka dan v Washingtonu, v svojem govoru voščil Ircom k vspehu pri predlogi Home Rule. List trdi, če tudi Bryan ni nameraval žaliti Velikebritanije, vendar se mora njegov govor smatrati kot neopravičeno vmešanje v notranje zadeve združenih kraljevin. —

Švica.

Neuchatel. — Grozno iznemirjeno je prebivalstvo vasi Fleurier ob Neuchateljskim jezeru. Kopa karolinske vlanine se je ločila ter se navzdol premika 8 do 9 palcev na uro. Bati je, da se brzina nenadoma pomnoži ter strmoglavi v globočino in vso vas zasuje. Prebivalstvo beži s svojim imetjem v bližnje vasi.

Francija.

Paris, 17. marca. — Danes zjutraj je prišlo do resnih spopadov, ko so hoteli člani vojaške stranke zabraniti socialistom razviti rdečo zastavo v paradi. Več oseb je bilo ranjenih in veliko aretiranih. V raznih delih francoskega glavnega mesta so bila obdržana socialistična zborovanja, na katerih so bile sprejete protestne resolucije proti vladi, ker uvede triletno vojaško aktivno službo.

Protidemonstracije so bile od četrt milijona ljudi obdržane, ki so vojaški paradi prisostovali pri Vincennes, katera se je vršila na čast predsedniku Poincares. Pri tej priliki se je burna propaganda delala v prilog triletne službe.

Italija.

Rim. — Lugi Luzzats, bivši italijanski ministrski predsednik in ministr za notranje zadeve, katerega je francosko časopisje imenovalo italijanskega politikarja, je baje francoski vladi izdal tajnost dogovora trozveze, po katerem je trozveza sklenila z oktobrom 1913 vojno proti Franciji, da se naredi konec napetosti evropejske politike. Luzzats temu odločno ugovarja in trdi, da je vse to časnikarska izmišljava.

Dotični članek pravi, francoska vlada je 13. januarja zaznala, da je Nemčija Italijo vprašala, če je pripravljena Nemčijo in Avstrijo podpirati v takšni vojni. Francoski časnik je takrat za jamčevalca označil "visokega italijanskega politikarja."

Razne novice.

Volilna pravica za ženske.

Boston, Mass. — Ženskina volilna pravica je vprvič zmagala v legislaturi. Zbornica, ki je od leta 1909 vselej odklonila tozadevne predloge, nadomestila je sedaj z 127 proti 70 glasovom na mesto nasprotnega odsečnega poročila resolucijo, ki predlaga ustavni dodatek, kateri zbriše besedo "namreč" iz sposobnosti volilcev določujočih paragrafov.

Resolucija je bila sprejeta v prvem čitanju.

Ni denarja.

Washington, D. C. — Preko 3000 dijakov večerne šole je moralo 17. t. m. poset šol prekiniti. Denarja manjka in kongres je bil zamudil dati tozadevno dovoljenje; radi tega se je prišlo do sporazumljenja, da poduk prekine, dokler se zamujeno dopolni.

Nameravana reforma.

Manila. — Emilio Aguinaldo, bivši vodja vstašev na Filippinih, bo to poletje v spremstvu deputacije šel na poset k kanadski vladi, da se tam priuči upravnega sistema. —

Stara pesem.

Montgomery, Ala. — Proti Theodore Lacey, prvemu pisarju državnih jetnišnic v Alabami, je izdano zaprtijsko povelje, katero je izposloval governer O'Neil. Pravijo, da so računski revizorji našli primanjkljaj $100.000.

Proti oboroževanju.

Bern, Švica. — Dne 14. je bila tukaj obdržana konferenca po delegatih raznih mednarodnih mirovnih družb, na kateri je bila sprejeta resolucija, v koji se protestira proti nameravani mobilizaciji evropejskih velesil. M De la Fontaine, član belgijskega senata, je vodil predsedstvo.

La Follette v Beli hiši.

Washington. — Vprvič od več kot treh let, je bil 14. t. m. senator La Follette v Beli hiši. Predsednik sam ga je bil povabil, in z najvišjim uradnikom dežele je bil senator iz Wisconsina celo uro skupaj. Gosp. La Follette se je branil razodeti razgovor, toda je pa odkrita tajnost, da je s predsednikom govoril o predstoječi legislativni delavnosti kongresa.

Podaljšana pogodba podpisana.

Washington. — Pred enim mesecom po senatu odobreno petletno podaljšanje ameriško-francoske razsodiščne pogodbe iz leta 1908 je bila 14. t. m. podpisana od državnega tajnika Bryana in poslanika Jusseranda.

Grozno neurje zahteva mnogo človeških življenj.

Dne 13. t. m. zvečer je drvila grozna nevihta po velikem delu južnih držav. Iz petih držav so že prišla poročila o izgubah človeških življenj in neštevilnih poškodb. — Veliko stotin je brez strehe; hiše so porušene ali pa od viharja popolnoma odnešene. Škoda znaša milijone.

Število mrtvih še ni zanesljivo; a 14. t. m. o poldan je bilo označeno 31 življenskih zgub.

Neurje je divjalo po raznih krajih dežele, toda najhujše na jugu, osobito pa v državah Alabama, Tennessee in Georgia.

Iz Nashville in Memphis so došla poročila o vrtnicu, ki je divjal pol milje v širjavi preko pet okrožij. Hiše so bile prevrnjene in nektere daleč odnešene. V 12 vaseh je bilo nad 20 oseb podsutih. V Rome, Ga. znaša število žrtev človeških življenj 18. V De Kalb okraju Ga., je vrtinec drvil 100 yardov na široko in usmrtil pet oseb. —

Preprečena nakana.

Washington. — Višje zvezno sodišče je vgodilo prošnji, da se generalnemu poštarju Burleson zabrani izvršiti novi časnikarski zakon, dokler ne bo v višjem sodišču rešeno vprašanje, je li dotični zakon dopusten po ustavi, ali ne.

Ženski policaji.

Albany, N. Y. — Državni zbornici v Albany, N. Y., je vložena predloga, katera policijskemu komisarju v New Yorku daje pravico, da vposli dvajset ali kolikor potrebno ženskih policajev. Dotične ženske morejo biti stare med 30 in 40 let ter so namenjene, da nadzorujejo plesišča, javne parke in kino-gledališča v varstvo žensk in otrok. Policistinje bodo nosile uniformo, ter opravičene do iste plače kot moški kolegi in bodo deležne penzije.

Novi plazovi.

Panama. — Zemljelski plaz na vzhodnjem obrežju Culebra-prekopa, ki se je pričel 5. februarja pomikati v prekop, je sedaj rapidno premikanje v prekop izvršil. Plaz je zasul daljavo tisoč čevljev in 30 čevljev visočine, razdejal dve železnični progi in prevrnil dve parni lopati. Premikanje plaza se je ustavilo in delo za odstranitev materijala se z vso silo nadaljuje.

Kaj nameravajo?

Ostende. — Flotile angleških in francoskih torpednih rušilcev in podmorskih čolnov izvajajo skupno celo vrsto ponočnih manevrov v angleškem kanalu. Komandanti flotil zasledujejo skupni akcijski načrt in brezžični brzojavi se med ladjami menjujejo.

Številke ne lažejo.

Poročano je, da je samo v državi Pennsylvania nekaj nad 50,000 otrok pod šestnajstim letom vposlenih v tovarnah in premogokopih. V celi Ameriki pa je 88 odstotkov otrok pod šestnajstim letom vposlenih in obiskuje šole samo 12 odstotkov. Te številke so jako slab kredit za državo, ki se ponaša s svobodo in hvali okolščine pod katerimi žive mase. In ti otroci, ki morajo delati v zaduhlih prostorih ne prihajajo iz bogatih hiš, temveč iz revnih bajt.

Kedaj bo delavstvo izvojevalo "pravo svobodo"?

Papež je vedno "brok".

Že spet pobirajo "papežev novčič". Čemu? Naši dušni pastirji pravijo, da darovi, ki jih damo za papeža kažejo našo ljubezen do cerkve in božjega namestnika. — Revni delavec, ki komaj preživlja svojo družino se čudi, kam gredo milijoni, ki jih naberejo vsako leto in zakaj vendar enkrat ne prenehajo s "fehtanjem" in zakaj se vendar duhovščina z malim ne zadovolji in opusti razkošno življenje.

Nova palača za rimske reveže.

Kedar papež umre, tedaj morajo iti vsi kardinali (okoli 70) v Rim, da izvolijo naslednika. Zgleda, da sedanje stanovanje za kardinale ni dosti veliko, zato bo papež pustil sezidati palačo samo za kardinale. V tej palači bo nič manj kot 350 sob poleg raznih kuhinj, jedilnic in drugih potrebnih sob. Kje bo "revež" vzel denar za to poslopje in dragoceno opravo, kot razno pohištvo, dragocene preproge itd.? Ali bo razpisal kake odpustke, ali bo zopet globoko posegel v žep revnega ljudstva?

Darrow proces.

Los Angeles, Cal. — Ker se je tukaj vest raztrosila, da proti Darrowu ne bo tretje razprave in da bo državno pravdništvo odstopilo od obtožbe, se je okrožni pravdnik Fredericks izrazil, da bo na vsaki način tretja obravnava in da je določena na 31. marca.

Delavske novice.

Ne hodite za delom

V Severno Colorado, West Virginio in Washington; Vancouver Island, B. C., Bingham, Utah in naselbine okoli Binghama in Alta. Delavci so tam na štrajku.

Žrtve profita.

Tekom leta 1912 je bilo več kot 1000 premogarjev ubitih v pennsylvanskih premogokopih.

Proti neodvisnosti.

Cardinal Gibbons je nasproten neodvisnosti Filipincev. Če še omenimo, da jo ravno ta rimski dostojanstvenik in podpapež v Ameriki v svojem govoru denunciral odpoklic sodnikov kot insult dostojanstva, neodvisnosti in spoštovanja naših sodišč, tedaj je pač dosti povedanega. Kaj ne, taki spoštovani juristi kot so bili Hanford, Grosscup in Archbald, kateri so bili prisiljeni odstopiti iz svojih visokih uradov bi morali biti nedotakljivi.

8 urna zakonska predloga sprejeta

Postavodaja države Colorado je sprejela zakonsko predlogo za osemurn delavnik za delavce v državnih delavnicah.

Izdajalec delavstva.

Krajevna unija št. 2174 U. M. W. v Rock Springs, Wyo. je izključila Petra Punkoviča za dobo 99 let, ker je izdajal poročila unije superintendentu U. P. Coal kompanije v Rock Springs, Wyo.

Malo dela.

Iz Kemmerer, Wyo., poročajo, da je v ondotni okolici jako težko delo dobiti. V Gebo, nameravajo odsloviti veliko število delavcev.

Lepa podpora.

Organizacija United Mine Workers v državi Illinois je na svoji letni konvenciji v Peoria dovolila $100,000 za pomoč premogarskim štrajkarjem v West Virginiji. — Glavni urad te organizacije pa se je izrazil, da bo spraznil zadnjo blagajno če bo treba, da se odpomore štrajkujočim premogarjem in da se zada brutalnosti in despotizmu ,ki sedaj vlada pod obsednim stanjem v W. Virginiji smrten udarec. Premogarski baroni, bodo z občutki računili, koliko jih je stal ta boj, ko bo enkrat končan.

Iz Mohawk, Mich.

se nam poroča, da ondotni rudniki ne poslujejo že več kot dve leti. Skoro vsi Slovenci razen ene družine so se podali s trebuhom za kruhom.

Nezgode na železnicah.

Omaha, Nebr., 14. marca. — Osobni vlak št. 12 Union Pacific železnice, znan kot "Colorado Special", je danes jutro ob 3 uri pri postaji Gothenberg s polno hitrostjo zavozil v "Atlantic Express" št. 4. Štiri osebe so usmrčene in preko 30 ranjenih, deloma nevarno. —

Omaha, Nebr., 14. marca. — Blizo postaje Herdon, sta danes vjutro dva tovorna vlaka skupaj trčila. Več voz je zdrobljenih. Trije železnični vslužbenci se pogrešajo ter je mnenje, da so konec storili. O povodu nesreče ni še zanesljivih poročil.

La Crosse, Wis., 14. marca. — Osobni vlak št. 3 Chicago, Milwaukee in St. Paul železnice tiči 12 milj od tukaj v Root River. Kurjač je usmrčen, strojnik opresno ranjen, in drugi vslužbenci poškodovani, tako se glasi kratko poročilo o železnični nesreči, ki si je pripetila blizo postaje Hoka, Minn.

Sneg je kopnel, vsled česar je reka izstopila in v nered pripravila most. To je bilo prepozno opaženo in vlak, vozeč s silno brzino, je strmoglavil v reko.

Štrajk železničnih prožnjih delavcev.

Philadelphia. — Preko 500 prožnih delavcev Pennsylvanija železnice je dne 15. t. m. delo odložilo. Delavci zahtevajo krajši delavni čas in povišek plače; kar je bilo od železnice zavrnjeno.

Proti trgovini z dekleti.

Springfield, Ill. — Podgoverner O'Hara, predsednik senatnega odseka, ki preiskuje trgovstvo z dekleti v državi Illinois, je prijel dopise od governerjev dvanajstih držav, v katerih mu zagotavljajo vso možno podporo, da se prepreči nesramno početje. Iz dotičnih dopisov je razvidna namera, da bodo pisci sledili vzgledu države Illinois.

Državi nevarn "krof" (golša).

New York. — Vzlic vsim visokopolitičnim brzojavkam, ki so se menjavale med avstrijskim trgovinskim ministrstvom in c. k. generalnim konzulom Hudsonske metropole, se vendar ni posrečilo zali Mariji Voetter, katera je več tednov sedela na Ellis Islandu, da bi smela stopiti v deželo neomejene možnosti. Mlada dama, hčer računskega svetnika v trgovinskem ministrstvu na Dunaju, ki je nameravala Ameriko samo za malo časa posetiti, je bila vzlic temu, da je z denarjem dovolj preskrbljena, izključena in to zaradi tega ker jej raste — golša (krof). Dasiravno je gospodična trdila, da dotična "spaka" ni krof, marveč debel vrat od napornega petja, in dasiravno so avstrijska družba in avstrijski konzul vse storili, da bi dekle smelo v deželo, bile so iz Washingtona odbite vse prošnje. Sedaj je dama z "Zealand" nastopila prisiljeno popotovanje v domovino in Amerika je rešena preteče nevarnosti.

Ogromni poštni prijemki.

Dnevni prijemki poštnega oddelka so dosegli ogromno svoto $2.427.000, preko $300.000 več kot celoletni prijemki, ki jih ima vlada iz raznih virov. Iz četrtletnega izvestja revizorja Charles A. Kram, posnete številke kažejo, da iz teh prijemkov je $642,000 kot skupiček poštnih znamk, registracija in razna poštna pošiljatva, in $1,784,000 je bilo plačeno za poštne nakaznice. Nadalje pravi poročilo, da do leta 1862 je bila od ene osebe plačana poštna pristojbina na leto povprečno 25c, medtem ko znaša sedaj $2.60.

Pouk tujih jezikov.

San Francisco, Cal. — Stariši 16,000 otrok v San Francisco, so se izjavili, da bodo svojo deco pošiljali v kozmopolitične šole, ki bodo vstanovljene od Cosmopolitan Educational Association ter stale pod vodstvom šolske oblasti.

Otroci bodo podučeni v nemščini, francoščini, italijanščini in v španskem jeziku.

Prostovoljno prognanstvo.

Neapolj. — General Porfirio Diaz se je po njegovim prihodu izjavil, da nima namena povrniti se v Mehiko. On se čuti popolnoma zdravega. "Ves moj trud stremi edino za enim ciljem, da bi mojo domovino naredil srečno in zadovoljno," pravi Diaz. "Jaz se bi le tedaj povrnil, če bi Zdr. države hotele posredovati, toda v tej smeri je minula vsa nada."

Diaz je še dostavil, da mu je poprejšnji predsednik zagotovil, da Zdr. države ne bodo nikoli storile takega koraka.

Dobri uspehi.

Potovanje sotrudnika M. V. Konda po Pennsylvaniji je obrodilo dobre uspehe, ne samo za list, temveč tudi za SSPZ. Ravnokar nam naznanja naš vrli zastopnik Demšar iz Manor, Pa., da se je ondotno novoustanovljeno društvo priklopilo k SSPZ. Društvu in članom, želimo mnogo napredka.

Iz Balkana.

Najnovejša poročila.

Dunaj. — Tukaj se razlaga, da se avstrijsko-rusko sporazumljenje tiče edino ruske meje in da nima nič opraviti z južno-vzhodno mejo Avstrije. Hoče se znati, da je Avstrija v Londonu korake storila, da bi velesile skupno nastopile ter Srbijo prisilile k izjavi, iz katerega vzroka pošilja nadaljne trupe v Duraco.

Solun, 18. marca: **Grški kralj Juri I. je bil danes tukaj na cesti ustreljen. Umor je izvršil neki grški anarhist.**

Prestol je zasedel princ Constantin.

Berlin. — Evropejske velesile bodo v teku tega tedna obvestile zaveznike Balkanskih držav, da od teh podani mirovni pogoji niso sprejemljivi.

Velevlasti se iz tega vzroka branijo pogoje Turčiji predložiti.

Poslaniki v Londonu so z največjo opreznostjo sestavili tozadevni dopis, ki je od prizadetih vlad natančno pretehtan. Dne 19. t. m. se je poslaniški zbor poslednjič sestal in potem so bili dopisi odposlani na vojskujoče države Balkana.

V dopisu je izrecna pripomba, da je neobhodno potreben popravek k pogojem zaveznikov. Nadalje se povdarja, da je skrajni čas za sklenitev miru.

London. — Ni pričakovati, da bi Turčija sprejela mirovne pogoje kakoršnje stavijo Balkanski zavezniki in ki tvorijo kot posledica mirovne predloge evropejskih velesil. Poročila iz Carigrada pravijo, da vodeči člani "komiteja za edinstvo in napredek" označujejo zahtevajoče pogoje za nesprejemljive in da se ministrski svet strinja s tem naziranjem.

Glavni stan družbe rdečega polumesca je posetil veliki vezir. Bodril je uradnike, naj nadaljujejo njih dobro delo, in to temveč ker je vlada trdno odločena vojno nadaljevati.

Tudi v diplomatičnih krogih, osobito med poslaniki v Londonu se smatrajo zahteve zaveznikov za pretirane. Pred vsem velja to za zahteve vojne odškodnine in za predajo Skadra ter egejskih polotočnih skupin.

Medtem se nadaljuje agitacija na Grškem proti Bolgarski, Grki na Tracinu in v vzhodni Makedoniji so proti temu, da bi se jih priklopilo k Bolgariji.

London. — Ugodno vreme je na bojnem polju razvilo ponovno delavnost. V zadnjih dneh so se ob Čataldški črti vršile številne praske, toda o izidu se ne ve nič gotovega.

Poslednja poročila iz Skadra pravijo, da topovi oblegajočih bljuvajo grozen ogenj. En del mesta je v plamenu.

Novo društvo "Zarja" ustanovljeno.

Eveleth, Minn. — Naznanjam veselo vest, da smo tukaj ustanovili novo društvo "Zarja", ter jo priklopili S. S. P. Z. — Podrobnejši dopis sledi v prihodnji štev. Gl. Svobode. John Pogačnik, tajnik.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za $ 10.30	50 kron
za $ 20.40	100 kron
za $ 40.80	200 kron
za $ 81.60	400 kron
za $ 102.00	500 kron
za $ 203.50	1000 kron
za $ 406.00	2000 kron
za $1015.00	5000 kron

Poštarina je vštetа pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljatve izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najprilične je do $50.00 v gotovini v priporočenem al i registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft:

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St. New York
104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

OD PLUGA DO KRONE

ZGODOVINSKI ROMAN. SPISAL JAKOB BEDENEK.

(Nadaljevanje.)

DRUGI DEL.

XII.

"Jaz sam," pripoveduje Vega dalje, "imel sem pa več zavidnih kruhoborcev, ki so mi delali težave, kjer so le mogli, ter me ob vsaki priliki tožili in obrekovali. Zato sem izgubil pri guvernerji vse zaupanje in spoznal, da se mi ondu ni vzpeti više, nego sem bil. In zato sem šel tèr se oglasil ondu, kjer sem se nadejal, da najdem pravico in resnico, in to je v vašem slavnem koru, gospod general!"

"Dobro, prijatelj moj, mislim, da se niste motili," pravi general. Takoj nato se obrne do pribočnika, rekoč: "Kdo poučuje v šoli topniške vednosti?"

"Poročnik Pauer, gospod general."

"Poročnik Pauer, Vam izročam novinca Vego, z izrecno opombo, da mi ga v tem šolskem letu temeljito poučite v vseh strokah topništva; vežbajte ga tudi praktično. Od vseh drugih šolskih predmetov ga oproščam, nadejaje se, da se bode tem bolje in temeljiteje bavil s topniško vednostjo. Zajedno ste mi pa tudi odgovorni zanj, da se bode naučil kaj prida. Ali ste me razumeli?"

"Popolnoma, gospod general," odgovori poročnik Pauer, mlad mož Vegove starosti, ki je po dovršenih srednjih šolah tudi prostovoljno stopil k topništvu in je bil nedavno imenovan za poročnika. Bil je zajedno učitelj v polkovni šoli.

Nato general vstane, gre proti Vegi, seže mu v roko — počast, s kakeršno se še ni mogel pohvaliti noben častnik v drugem polku — in reče: "Videla se bodeva že še večkrat!" Nato odide.

Častniki kar strme za njim. Vega — poseben varovanec in prijatelj generala grofa Colloreda — no to ni kar si bodi! "S tem bode treba že ravnati nekoliko lepše, nego z drugimi novinci!" misli si vsak, le poročnik Pauer ne, kajti temu ni bilo treba misliti kaj takega, ker je vedno in sploh lepo ravnal s svojimi podložniki.

Pribočnik izroči novince, ki so razven ponesrečenega Čika vsi prebili izpit, ognjičarju Lindnerju, da jih vede v založišče in preskrbi z vojaško opravo. Prvi, ki je vrgel raz sebe civilno obleko in smuknil v vojaško, bil je Vega. — Dobil je bele hlače, visoke škornje do kolena in rjavo suknjo s klobukom. Taki so bili tedaj vojaki, katerim se je reklo topničarji in bombardirji. Vega je bil preprost topničar. Ognjičar Lindner novincem potem odkaže bodoče bivališče, jako prostorno sobo poleg šolske izbe.

Vega je bil vojak z dušo in telesom in popolnoma zadovoljen z oskromnimi dohodki, katere je imel kot preprost topničar. Kar je bila njegovih tovarišev večinoma poglavitna skrb, lepa vojaška oprava in zakotna ljubica, zato se Vega niti menil ni. Tista oprava, katero mu je dal v založišči ognjičar Lindner, bila mu je prav tako ljuba, ako ne še bolj, kakor drugim prostovoljcem, sinovom dobrih rodbin, njih svojska obleka. Pač pa je rad, kjer je le mogel, pomagal tovarišem zlasti v matematiki, kar je storil prav lahko, ker se mu ni bilo učiti drugega, nego jedino le strogo topniško vednost. Zaradi te svoje prijaznosti je bil Vega že prvi teden ljubljenec vseh tovarišev svojih. Največ je posedal pri matematiki in pri topniških vednostih. Ni čuda, da je prebil konec šolskega leta v vseh vojaških predmetih izpit kar najsijajneje. General grof Colloredo se je pri javni preskušinji vpričo zbrane izpraševalne komisije izrazil na ves glas, da takega vojaškega izpita v rimsko-nemški državi še ni bilo, od kar je ustanovljena. Izredna dejanja zaslužijo izrednega odlikovanja:

"Topničar Vega, z današnjim dnem Vas imenujem na podlagi ravnokar dokazane izredne učenosti Vaše cesarskim kraljevim podporočnikom v drugem topniškem polku in Vam zajedno, gospod podporočnik, najsrčneje čestitam na poti časti in slave, katero ste si izvolili."

Po teh besedah general vstane, gre k novoimenovanemu podporočniku in mu seže v roko. V šoli je tiho, kakor v grobu; drugi bombardirji in topničarji toliko da dihajo. Prvi, ki je zopet izpregovoril, bil je general sam, obrnivši se proti podporočniku Pauru, dosedanjemu učitelju Vegovemu v topniških vedah. Tudi Vam, gospod podporočnik Pauer, izreči moram svoje priznanje, da ste tako častno rešili izročeno Vam nalogo!"

Pauer se prikloni in odgovori: "Ekscelenca, naloga je bila pri toli razumnem učenci jako lahka, hvaležna in zajedno zanimiva!"

General grof Colloredo poroči imenovanje Vegovo za podporočnika dvornemu vojnemu svetu in priloži poročilu tudi izpisek iz šolskega zapisnika. Popolnoma naravna posledica te službene objave je bila ta, da je prišel odondod ukaz, naj podporočnik Vega nemudoma prevzame poučevanje matematike v polkovni šoli. Sedaj je bil ptič v pravem zraku, kjer se je mogel njegov neutrudni duh razvijati po svoji želji. Kar je Vega v matematiki predaval, učil je toli prepričan, tako zgovoren, da so se bombardirji kar od kraja začeli zanimati za to stroko učenosti. Matematiških knjig v Avstriji tedaj za vojaške šole še ni bilo takih kakor jih imamo dandanes. Zato je moral Vega sezati po sličnih knjigah drugih narodov, in je te, kar je nahajal ondu, spojil s tem, kar je sam zasledil v matematiki in izvajal iz že obstoječih izrekov. Vse to je Vega zapisoval in je že leta 1782. izdal I. del matematiških predavanj, ki so se takoj razširila po vseh avstrijskih vojaških in civilnih šolah.

Tudi v Ljubljano je prišla njegova knjiga z vestjo vred, da je bil toli obrekovani in prezirani Vega v prvem letu svojega službovanja pri topništvu imenovan za častnika.

Guvernerju odprle so se oči, mož je spoznal, žal, da prepozno, kako izredno moč je odpravil iz civilne cesarske službe, in žal mu je bilo po nji. Tembolj so se pa razveselili te novice Vegovi prijatelji: sodnik Skrinar, kipar Costa, trgovec Rode in o. Grubar. Novica raznesla se je od ust do ust po vsi deželi, da ima Kranjska pri vojakih učenega človeka, ki se je porodil pod slamnato streho in je bil za leto dnij pri topništvu imenovan za častnika in v vojaški šoli za profesorja. Da, celo knjige je pričel izdajati. "Kdo bi si bil mislil," zmajeval je guverner z glavo in niti umeti ni mogel, da bi bil častnik Vega res tisti inžener Veha, kateremu ni hotel izročiti nobenega imenitnega in važnega dela, ker mu ga ni zaupal. No, in sedaj pa prav ta človek izdaja knjige o matematiških vedah!

To je bila jedna novica, ki je naše razumništvo naudajala z veselim ponosom; druga, došla z Dunaja prav tega leta, prešinila je pa zlasti kmete z nepopisno radostjo. Cesar Jožef je odpravil na Kranjskem, v Čehih, na Moravi, v Galiciji in v Sprednji Avstriji še obstoječe nevoljstvo. Kaj je bilo nevoljstvo, znano je malokateremu izmed naših kmetskih bralcev, čeprav se je odpravilo šele pred stoinšestimi leti. Nevoljstveniki so bili malone sužnji. Nevoljstvenik iz prva ni imel nobenih osebnih pravic in ni smel svojevoljno zapustiti graščaka, na čegar zemlji se je porodil in čegar zemljo je moral obdelovati. Seveda se je sčasoma ta grozna krutost glede na človeško prostost hudo poizgubila in v osemnajstem stoletji so imeli nevoljstveniki poleg mnogih dolžnostij tudi že nekaj političnih pravic proti graščakom svojim. — Tako n. pr.: so jim morali tlačaniti in dajati desetino, in sicer vse o pravem času. Tlaka ni nikdar zastarala, in dokler jo je nevoljstvenik opravljal redno in dobro, moral ga je graščak varovati na odkazanem zemljišči (ki je bilo graščakova lastnina v kmetovem posestvu), ni ga smel motiti v posestvu, moral je biti z njega tlako zadovoljen, ni mu smel poviševati davka. Posestnik s svojo družino pa ni smel brez graščakovega dovoljenja zapustiti zemljišča, ni ga mogel prodati, ne zadolžiti, ne zastaviti, ker je bilo graščakovo. — Smeli pa so se med sabo prosto ženiti in pogodbe sklepati, oporoke delati. V pravdnih in pravnih stvareh se jim je bilo obračati do graščinskih svojih gosposk, kjer so se jim reševale pravde, delala pravica in krivica, kjer sta se pobirala davek in desetina in še več drugih stvarij. Če kmet-nevoljstvenik ni plačal o pravem času ali če je zaostal s tlako, smel ga je graščak zarubiti, brez sodnega privoljenja mu pa vendar ni smel vzeti posestva in ga pognati po svetu. Otrokom rajnih nevoljstvenikov je moral graščak oskrbeti varuhe, in kdor je hotel dati sina v šole ali k rokodelstvu, smel ga je dati le z dovoljenjem njegovim. Tako je bilo do leta 1782., ko je izdal cesar Jožef zakon, ki je nevoljstvu popolnoma zavil vrat. — Najvažnejše nje točke so: 1.) Zakon se že lahko sklene samo proti objavi in brezplačni oglasnici; 2.) vsakdo gre lahko po svetu z brezplačno odpustnico; 3.) vsakdo se lahko uči umetnostij in rokodelstva brez žrebanice ("Losbrief"); 4.) službovanje grajsko se odpravi; 5.) tudi sirot po rajnih nevoljstvenikih ni smel graščak nič več siliti, da bi ostali delj nego tri leta pri njem. Pred letom 1782. jih je smel graščak do 14. leta brez vsakojake plače rabiti za delo, le za obleko in hrano mu je bilo skrbeti, za katero si je pa smel vzeti povračilo iz njih dedščine. Od štirinajstega leta ostati je bilo sirotam še po tri leta za delavce na graščini proti primerni plači. 6.) Tlaka in desetina se je uravnala po urbarskem patentu. Do sedaj so bili kmetje podložni volji graščakov. Cesar Jožef jih je oprostil tudi tega. Graščaki so morali odslej tistim kmetom, ki so se iznebili nevoljstva, popustiti v last posestveno zemljišče proti primerni odškodnini. Novi lastnik je s takim posestvom lahko ravnal, kakor se mu je zdelo primerno, smel ga je prodati, zadolžiti, zastaviti, le razdrobiti ga ni smel. Kmetski dom je moral vedno ostati skupaj v zvezi s hišo, ki je stala na njega svetu. Da je bila radost po naših krajih velikanska, ko se je ljudem objavil ta zakon, verjel nam bode izvestno vsak, posebno ako dostavimo, da je bilo mnogo graščakov grozno brezsrčnih in neusmiljenih, ki so kmeta in tlačana zmatrali za živino, ustvarjeno zaradi njih samih. V tem oziru smemo biti cesarju Jožefu posebno hvaležni. Dalje prihodnjič.

Materina skušnja.

Vsi člani družine se vedno zatekajo k materi za pomoč kedar imajo sitnosti ali pa bolezen, dobro vedoč, da vsaka mati ima mnogo skušnje in da je vedno pripravljena pozabiti svoje lastne bolečine, samo da pomaga svojcem. Gospa Elizabeta Bederka iz Grant Wood, N. Y. je imela sledečo skušnjo: "V stanu sem reči, da Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je najboljše zdravilo za želodec. Denarja več ne zapravljam na zdravnikih, ampak rabim to zdravilo v moji družini kedar koli se pojavi bolezen, posebno pa kaka bolezen izvirajoča iz želodca." Skušnja je učila gospo Bederka kako in kedaj naj rabi Trinerjevo ameško zdravilno grenko vino. Ravnoisto skušnjo imajo mnoge druge matere, kar najbolj dokazuje rapidna prodaja tega zdravila. Isto je priporočljivo za bolezni v želodcu in črevih. V lekarnah. Jos. Triner, 1333 — 1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za otekline in spahljaje rabite Trinerjev Liniment.

(Advertisement.)

Delavsko časopisje je najmogočnejše orožje delavskega ljudstva.

NAJVEČJA SLOVENSKA FARMARSKA NASELBINA V AMERIKI

je Willard v drž. Wisconsin. Naselbina v Willard je stara komaj par let. To pač priča, da ima ta naselbina vse predpogoje, ki so potrebni za vspešno in dobičkanosno poljedelstvo. Ako bi ne bila zemlja rodovitna, ako bi ne bilo podnebje zdravo in za poljedelstvo zelo ugodno, ako bi kraj ne imel dobrih železniških zvez, ki omogočajo hitro razpečavanje pridelkov brez večjih stroškov in truda, ako bi ne imel vseh drugih vrlin ki delajo novega farmarja zadovoljnega, bi prvi naseljniki ostali osamljeni ali bi pa bili celo prisiljeni zapustiti izbran kraj. — Toda pri Willardu je ravno obratno resnica. Brez vsake večje reklame se je tu do danes naselilo nad sto slovenskih družin in novi priseljeniki vedno prihajajo semkaj. Drug dokaz, da je Willard najprimernejši kraj za slovenskega novega farmarja, je to, da je veliko število dosedanjih naselnikov dobilo za seboj na Willard svoje sorodnike in prijatelje.

Naselbina Willard se nahaja v Clark County-ju, ki je nekako v sredini države Wisconsin. — Ta County je važno železniško križišče, kajti skozi ta County vodi pet železnic. Willard leži ravno ob železnici.

Clark County ima po vladnem poročilu nad sto mlekarn in sirarn ter producira vsako leto za nad dva miljona dolarjev mlečnih produktov, od katerih pride lepo število tudi na Willard. Izborno vspeva turšica, ječmen, rž, krompir sladkorna pesa, sočivje, zelenjava in drugi pridelki. Zlasti povoljno vspeva detelja in vsakovrstne trave, kar je zlasti za živinorejo nepopisne vrednosti. — Tudi sadje vspeva povoljno zlasti jabolka.

Številni lepi domovi, katere so si postavili v kratkem času slovenski naselniki, najjasneje pričajo o rodovitnosti zemlje, ki je izvor vseh farmerjevih dohodkov.

Toda ne samo gospodarsko tudi politično moč že imajo slovenski naselniki na Willardu: Rojak Steve Legat je občinski tajnik, poštar, postajenačelnik ter tajnik šolskega distrikta; rojaka Anton Zupančič in Ignac Česnik sta mirovna sodnika zadnji je tudi član šolskega distrikta ter kandidat za župana na Willardu in bo gotovo tudi izvoljen. Rojaka Steve Plavec ter Pavel Maren sta občinska konstablerja.

V sosednji slov. naselbini Gorman, katera je oddaljena le par milj od Willarda, imajo Slovenci ves šolski odbor v svojih rokah. Rojak Frank Lesar je nadzornik tega šolskega distrikta. Lahko bi našteli še več druzih zanimivosti o tej hitro rastoči slov. naselbini, a to naj zadostuje za sedaj. Omenimo naj še to, da imajo Slovenci tu svojo cerkev in šolo.

Takoj zraven slovenskih naselnikov je dosti zemlje na prodaj. Tu se nudi najlepša prilika za tiste Slovence, ki se nameravajo podati na farme. Cena akru je $18.00 in se lahko plačuje na male mesečne obroke.

Rojaki, ki ste namenjeni na farme, ne bodite lahkomišljeni kadar kupujete farme, tu se gre vam za vašo bodočnost. Bodite previdni kje kupite in kaj kupite. V vašo lastno korist in obrambo vam svetujemo samo tole: Predno kupite kje drugje, pišite nam po informacije, in oglejte si zemljo na Willardu, da Vam ne bo enkrat žal.

Mi smo edini zastopniki za Jugoslovane za to zemljo. Mi zastopamo lastnike ne agente. Vsaki kupec dobi lahko vsaki čas čisto in popolno lastninsko pravico (deed). Predsednik družbe katera lastuje to zemljišče je dobro znani okrajni sodnik v Milwaukee John Karel.

Vsak, kdor želi, dobi naslove od slov. naselnikov na Willard in jim lahko sam piše za pojasnila. Pišite ponje!

Za vsa nadaljna pojasnila pišite ali pridite na

ADRIA COLONIZATION CO.
322 Reed St. Milwaukee, Wis.
Room 6.
Ig. Kušljan, upravnik.

USTA.

grlo, zobe, nos in druge dele života vzdržuje čiste vsakdanja raba

Severovega Antisepsola

(Severa's Antisepsol)

Rabite ga kot izmivalo, grgralo ali vbrizgalo. Knjižica, ki je ovita okoli vsake steklenice opiše vse.

Cena 25 centov.

ČREVA,

lahko vzdržujete v redu ter s tem preprečate ali odstranite mnogo bolezni, ako uživate

Severove Jetrne k rogljice

(Severa('s Liver Pills)

Cena 25 centov.

OBISTI

lahko vzdržujete zdrave in jetra v redu ter stem odpravite bolečine v hrbtu in omede vico, ako rabite

Severovo Zdravilo za obisti in jetra

(Severa's Kidney & Liver Remedy)

Cena 50c a $1.00.

Kupite Severova Zdravila od vašega lekarnarja. Ako jih nima, naročite jih od:

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Največja in najstareja lekarna v Chicagi

C. G. FOUČEK

Lekarnar 25 let

1801 Center ave. vogal 18. cesta

Kedar potrebujete zdravila, ali lekarsko pomoč pridite k meni, kjer Vam najboljše postrežem.

V moji lekarni uradujejo skušeni češki-slovenski zdravniki in njihove recepte izgotovim natančno.

V moji lekarni se nahaja p o š t a že nad 14 let in v katerem času smo odposlali nad 10 milijonov kron. Prejemam hranilne vložke in plačam 3% obresti. Denar dvignete kedar hočete.

C. G. Fouček
1801 Centre Ave.
CHICAGO

Prodajam šifkarte za vse linije in izdelujemo vse notarske posle, kot: pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, potrdila itd. Vselej se obrnite do nas z zaupanjem.

PIRUHE

pošiljajo naši rojaki radi svojim sorodnikom, prijateljem ali znancem v staro domovino in to seveda najrajše v GOTOVEM DENARJU, kar pa NAJHITREJE, NAJVESTNEJE in NAJCENEJE preskrbi

FRANK SAKSER

82 Cortlandt St., :-:-:-:-: New York, N. Y.

PODRUŽNICA:

6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Čemu bi drugam segali, ako Vam Vaš rojak najboljše postreže?

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908. Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chigago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Globe, Arizona. Box 503.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11224 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 453-53rd Ave., Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St.. Chicago, Ill.
MARTIN KONDA, 3622 W. 26. St., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut ave., S. E., Cleveland. Ohio.
JOHN BATICH, Box 208, Claridge, Pa.
JOE CVETKOVIČ, 810 W. Forth St., Michigan City, Ind.

POMOŽNI ODBOR:

ANTON SLOGAR, 4144 W. 16. St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton ave., Chicago, Ill.
JOHN JEREB, 321 — 136. St., Chicago, Ill.
FRANK GODINA, 1441 Fullerton St., Chicago, Ill.
MOHOR MLADIČ, 2603 Lawndale ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHORIK, 1846 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341—6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja zadno sredo v mesecu, v Welkyevi dvorani, 1805 Blue Island ave.

LEGA "SLOVENSKEGA ZAVODA."

Piše F. Gram.

(KONEC.)

Koliko sem jaz naš narod osebno spoznal, še ni povprečno zrel za kmetije in osebno še ne maram umreti od skrbi prodati vso slovensko zemljo drugim narodom; v prvi vrsti amerikanskim skušenim kmetom z geslom, da se napravi tukaj res dežela medu in mleka.

Le-to leto sem precej raztresenih akrov slovenske zemlje prodal Amerikancem in to v vsakem slučaju z dobičkom prodajalca. Kadar se ono dokaže po drugih prodajalcih in nič preje, sem prepričan, da je okraj deloma kakor se predstavlja.

Da se pa kedo ne bode obregnil, da hočem z dopisi kaline loviti, izjavljam, da nobeden Slovenec ne kupi več akra zemlje od mene, če mi preje ne dokaže, da ima kaj znanja od kmetijstva, ali se pa zaveže ravnati se po mojih navodilih; kajti človek zasluži par tolarjev ako proda zemljo pošteno kakemu nevednežu, potem se pričenjajo še le osebne skrbi. Navadno taki ljudje vse bolje znajo in to vse zato, ker je doma krave vračal iz zelnika, a v resnici pa ne zna zapreči konja, da molčim o oranju. In potem gre vse narobe ter konečno "prokleti Gram", je prav lep izraz, ki se ga navadno čuje.

Ne morem ti dragi čitatelj dovolj priporočati, ako si resno namenjen se otresti tovarn, rudokopov, idi vprvo za jedno leto delati h kmetu, najbolje h nemškemu Amerikancu. Potem ti je uspeh zagotovljen, če že nisi popolnoma oddan "šnopsu" in pivu; kar je žalibog naših rojakov jako veliko. Po 5 letni skušnji rečem samo, da 1-10 slovenskega naroda v Ameriki je malo sposobna napraviti v kmeta, vse drugo je za mestno življenje, rudokope in kar je glavno za — pijačo, pri kateri vsaki več zna od drugega. Žalostno, toda resnično.

Po mojih skušnjah je Slovenec slednje vrste kmet v priliki drugih narodov: Na zemlji, kjer postane Italijan premožen, Nemec v blagostanju in Amerikanec ima borno življenje, tam Slovenec ne preživi sebe in svojce. Takšne skušnje imam jaz od slovenskega kmetijstva.

S tem pa ne trdim za vse slučaje: So Slovenci, kateri se bo kosal z Italijanom in postavil se v vrsto Nemca, ali žal da so redki. Tukaj vzemimo je dežela za čebelarstvo kot malo boljih na svetu. Ko sem bil še mlad fantič, bil sem mnenja, da kranjski čebelar, kranjska klobasa in kislo zelje je znano širom sveta. Za drugo in tretje sem iznašel po svetu veliko klobas in še več zelja in to bolje, kot kranjskega. Od bučel pa sploh ne govorim, le omenjam, da izmed 100 Slovencev, kateri so tukaj, ali so tukaj bili, imamo danes jeden panj bučel, dasiravno osebno poznam Amerikance, kateri dobe za med letno 150 do 700 tol., in to čujte čitatelji: brez vsega dela, edino iz panjev med pobrati, s komur pa več napravi, kakor napravi povprečen delavec letno v mestih. To bode potrdil vsak tukaj živeč Slovenec, da je resnica, a bučel pa vendar nobeden nima, ker smo slavni bučelarji. Prokleta ironija in kranjska baharija!

Ker ni moj namen koga žaliti, temveč radikalno odpirati rane naroda, ker le potem koristijo zdravila, zato upam da mi vsak čitatelj oprosti ostro pero.

Preidimo zopet k zavodu.

Moje priporočilo je upoštevati samo fino kmetijo, blizo večjega mesta in izvrstne železnične zveze. Vse drugo pride samo ob sebi. Poslopja se zidajo pozneje po potrebi. Nikoli pa ne upoštevati zemlje v hosti, ako je tudi zastonj; posebno ne ponudb sebičnih ljudi, kateri bi radi lovili kaline po onej reklami. Kmetij enake vrste vse polno povsod na prodaj. Glavno je, prava lega, ne premrzla, izvrstna pitna voda, tudi mali potok ali studenc in dobra zemlja, se ve, poslopja tem bolj prostorna, tem bolje. To so moji zasebni nazori, katere pa nikomur ne vsiljujem Držite se pregovora: "Z malim se prične in ako je pravo vodstvo, zraste veliko". S par besedami: kupite dobro kmetijo, najemnik se zaveže dajati stanovnikom predpisano hrano, držati vse čisto, in prvi korak je storjen; vse drugo pride pozneje samo ob sebi. Direktorjev z mastno plačo, pa za enkrat še ni potreba.

Nadzornemu odboru; ne živeč v kraju, se plača vožnje stroške in nikoli nič druzega; kajti ljudje, kateri ne morejo brezplačno nadzorovati, so ljulika naroda, ki nameravajo v kalnem ribariti, in taki čimpreje proč, tembolje za zavod.

Kmetija naj pozneje nabavi svoje prašiče, krave, perutnino, a za konje naj se pa napravi pogodba za enkrat z najemnikom, pozneje se pa dobi jednega ali več poslov in postavi pravega gospodarja z mesečno plačo, kateri ima vodstvo v celoti v rokah, toda nikoli financ zavoda.

Ker med našim narodom v resnici ni veliko oseb — vsaj jaz osebno ne poznam nobenega — zmožnega voditi umno gospodarstvo, bi jaz dobil Amerikanca, Nemca, ki so v tem pogledu za 1000 let naprej pred nami. Hud poper, a žal ko je resničen!

Osebno sem drage volje pripravljen po mojih skromnih močeh z nasveti pomagati, ako bi se me kaj vprašalo pri nakupu zemljišča, toda nikoli ne bi hotel imeti nič opraviti, ker ako bi v resnici tratil čas in trošil moj denar, bi še 90% Slovencev upilo: "Glejte farizeja Grama, sam se dela lepega, in baš on je tisti, ki je Slovence za tisoče ociganil!"

Gotovo pa je pri celem zavodu še veliko podrobnosti, — kar pa pride pozneje na vrsto —; recimo strežkinje, katere se rabijo in morajo biti izkušene v poslu in absolutno brez vseh madežev življenja; isto tako druzih problemov, kateri vsi se korakoma rešijo.

Ker se Jolietski cucki nekaj zaletavajo in lajajo v prekoristno in potrebno napravo zavoda, bi jaz osebno dal na isti zemlji na razpolago več akrov, kjer bi bili backi posebej in kozli posebe. Isti naj bi si držali popa, kateri bi skrbel za vse koštrune in zraven še vjel kacega kozla. S tem bi bilo tudi ono vprašanje rešeno v zadovoljnost nekterih novih ljudi, katerim gotov namen je pri celi zadevi, imeti v rokah vajeti in pa kar je glavno stvar — kaso. Drugih vzrokov ne morem najti za sovraštvo znorelih in zelenih pobalinov, kajti onim ljudem, po njih delih sodeč, ni popolnoma nič na odreševanju duš, temveč pod pretvezo vere dobiti v roke denar in vodstvo.

Sploh pa ni vredno pisati o garjevcih in izvrških človeštva; toda vsaj ljudje vedo, da se jaz ne bojim povedati kar mislim o taki svojati.

Po mojem mnenju je prvo in glavno na svetu: biti pošten in pravičen proti bližnjemu; vse drugo je postransko, in istotako je vera popolnoma zasebna stvar posameznika. In domišljavi fanatiki, kateri si poslužujejo vero za teroriziranje ljudstva, taki izmečki sploh vere nimajo, kajti Krist je rekel, ko so ga apostelji vprašali, kaj je steber vere: "Ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe." Poleg tega zvišenega nauka pa ni nikoli omenjal vere, ali hinavcev, farizejev, odpadnikov ali ali drugovercev. Vsi smo v celoti bratje in sestre, otroci tega sveta, in kakor smo krvni bratje Slovenci, mora nam biti geslo: Pomagaj bližnjemu, ako moreš na tem svetu, ker druzega ni in ni bilo in ni človeka, da bi o njem kaj vedel; tedaj če je človek lačen in nima strehe, daj mu oboje če si v položaju. Žegne, pekel, nebesa pa si naj slični tepci zase obdrže v enakih slučajih, kajti vse tisto ne nasiti, niti ne obleče potrebnega človeka. Zato je princip: pomagati v tem življenju; za vse drugo bode pa menda šel vsak s svojim mehom v mlin.

Omeniti še moram, da se v celoti popolnoma strinjam z opombo gosp. Brunshmida, da se potiplje vsa večja podjetja: lastnike tovarn, rudnikov, kjer so Slovenci vposljeni, da prispevajo; in je cela akcija prav urejena, se lahko dobi ogromen denar v to svrho. Saj vsi radi dajo, še za zamorce v centralni Afriki se nabirajo milijoni, kateri njim, to je zamorcem, narede več škode, kot pa dobička.

Ne razumim zakaj se ne bi dobilo za v pomoč morebitnim delavcem podjetja. Vendar pa nisem tako extremen, da bi prosil ime vplivnega duhovna, ako sam proste volje noče pomagati, kajti po mojih mislih se dobe tudi drugi ljudje, kateri — ako v odboru in imajo voljo — bi isto dosegli.

JEGLIČ IN MAHNIČ, DVA VREDNA BRATCA!

Na Kranjskem že desetletja vodi Anton Bonaventura boj proti naprednemu, svobodmiselnemu časopisju. Napisal je nebroj pastirskih pisem, izdajal je ukaze v "Škofijskem Listu", da se taki nevarni listi ne smejo čitati, na prižnici je javno proklel te liste, zagrozil s peklom in hudičem vsem, ki bi čitali te časopise, v spovednicah so od škofa do zadnjega kaplana vsi, prav vsi ščuvali proti naprednemu časopisju, toda vse to je bilo brezuspešno, svobodomiselni listi so se krepili in napredovali in zlasti "Slovenski Narod", proti kateremu so bile v prvi vrsti naperjene vse klerikalne pušice, se je tako mogočno razvil, da ga ni moči več uničiti, samo zategadelj, ker mu je delal škof Jeglič tako veliko, četudi neprostovoljno reklamo. Lovorike, ki si jih je vtem oziru pridobil Anton Bonaventura, ne dado sedaj spati kršekemu škofu Antonu Mahniču. Tudi ta je izdal dne 14. m. m. iz svoje "rezidencije na Krku" tale ferman: "Riečki Novi List" vernikom svoje škofije **prepovedujem**, obenem pa častiti duhovščini zaukazujem, da **pri spovedi to našo prepoved vestno uvažuje.** Kdor se prvič obtoži, da je na ta list naročen ali ga čita, mora brezpogojno **obljubiti, da ga bo opustil in da ga v bodoče ne bo več čital.** Kdor pa, enkrat opominjan, ne uvažuje spovednikovega opomina, temu se naj **odveza odtegne**, dokler se ne pokori." — In zakaj je izdana ta prepoved proti "Novemu Listu"? Zato, ker so reški **kapucini** jeli izdajati svoj list — "Riečke Novine". V tem grmu torej tiči zajec. Prav umestno pripominja "Novi List" k Mahničevemu fermanu to-le: "Mi se teh Mahničevih strel toliko bojimo, da evo tudi mi javno pozivamo vse one, ki v Mahničevo naredbo verujejo in se po nji ravnajo, naj ga poslušajo, naj se ne naročajo, naj ne kupujejo in ne čitajo našega lista, ker za nas ni posebno častno, da bi med svojimi čitatelji imeli eventualno takšne mračnjake in zarukance. Zato tudi mi prosimo vse one, ki čutijo potrebo, da hodijo k popom in fratrom k spovedi, ker so naročeni na naš list in ga čitajo, naj list takoj opuste! Mi namreč želimo delati in imeti posla z zavednimi osebami zdravega razuma in svobodne misli in volje, a ne z anarhronisti sedanjega veka." — To je moška beseda na svojem mestu. Gospodje škofje naj ne mislijo, da bodo v 20. stoletju s svojim prokletstvom spravili javno mnenje pod svoj podplat in terorizirali neodvisno časopisje. — Ne živimo več v srednjem veku!

DENAR POŠILJAMO V DOMOVINO.

Po sledečih cenah:

Za	$10.35	Kron 50
Za	$20.50	Kron 100
Za	$30.85	Kron 150
Za	$41.00	Kron 200
Za	$61.50	Kron 300
Za	$102.50	Kron 500
Za	$204.50	Kron 1000
Za	$1020.00	Kron 5000

Poštnina je vštetа pri teh svotah.

Pišite slovensko na

Kaspar state bank

1900 Blue Island Ave., Chicago.

Ali ste že obnovili naročnino na "Glas Svobode"? Blagovolite to takoj storiti, ako želite da se vam list redno pošilja!

Cenik knjig,

katere se dobe v zalogi

"GLAS SVOBODE"

3622 W. 26. St., Chicago, Ill.

Agitator	$1.00
Amerikanci in povesti	.50
Andersenove pravljice	.50
Avstralija in nje otoki	.50
Babica	.50
Bajke in povesti, I. zvezek	.75
„ „ „ II. „	.75
„ „ „ III. „	.75
„ „ „ IV. „	.75
Blagor na vrtu cvetočih breskev	.50
Berite Novice, Politični listki	$1.25
Boj za pravico	.40
Bolnik	.50
Božična noč	.40
Brambovci: Mladost; Vojna	.40
Brez dogme	$1.50
Brodkovski odvetnik	.75
Bolgarija in Srbija	.50
Barvaste črepinje	.30
Človek in pol	$1.25
Črtice z ogljem	.50
Deteljica	.20
Dim	.40
Dvajset let pozneje, (nadaljevanje Treh Muškertirjev.)	2.25
Džungl	$1.00
Elizabeta	.30
Etiketa in politika	.15
Gospa Judit	.75
Gospod Janez, Kmetske slike i dr.	$2.00
Grof Monte Cristo	$2.00
Humoristični leksikon	.30
Jara gospoda, Očetov greh	$1.00
Igračke	.75
Igralec, iz spominov mladeniča. Roman	.75
Ilijada	.50
Islandski ribič	.50
Ivan Solnce; Grajski pisar	$1.25
Izdajavec	.50
Iz dnevnika malega poredneža	.75
Izlet g. Broška v XV. stoletje	.75
Jacque Damour in Nais Micoulin	.50
Jan Marija Plojhar Roman	$1.75
Jurkica Agičeva	1.00
Kako vzgaja useda	.40
Kacijanar	.50
Karamfil s pesnikovega groba	.25
Kazaki	.75
Kitajci in Japonci	.50
Knjiga za lahkomiselne ljudi	$1.00
Križana usmiljenost	.40
Križ na gori; Spomini gospoda Ignacija Brumna	.40
Krvava noč v Ljubljani	35
Kultura in politika	.10
Lazarič Lindarski, povest v verzich	.70
Lešniki	.60
Lutrski ljudje. Testament	$1.00
Lux in tenebris lucet	.50
Mali lord	.75
Mali vitez v 3 delih	$2.50
Malo življenje	.50
Med knjigami in ljudmi	.25
Mina	.50
Mir božji	$1.00
Mladost	.40
Momenti	$1.25
Mož Simone	$1.00
Najhujši sovražniki	.30
Na bojišču	.40
Na krivih potih	40
Narodne pripovedke soških planin	1.50
Na Žerinjah	$1.00
Novele: Morilec, Debeluška; Morilec: Končano; Pijanec in dr.	.75
Novele in črtice, (vezana)	$1.50
Obsojenci	$1.00
Ob tihih večerih	$1.50
Ob zori	$1.00
Oče naš	.50
O kulturnem pomenu slovenske reformacije	.50
Pisana mati	.40
Pripovesti o Petru velikem	.75
Postrežba bolnikov	20
Pet tednov v zrakoplovu (vez.)	$1.75
Peter Prostak (vezana)	.40
Pol litra vipavca	.75
Pogreb, Brez volje, Črtice. In druge povesti	.50
Politično življenje Slovencev	.30
Popolna slovnica esperandskega jezika	.50
Pod spovednim pečatom; prva knjiga	1.25
Pod spovednim pečatom; druga knjiga	1.00
Pot spokornikov, in druge	.50
Pot za razpotjem, (vezana)	$1.50
Potop II.	$1.25
Povesti Maksima Gorki	.75
Premaganci	.30
Pri Jugoslovanih	.50
Prilike patra Bonaventure	.40
Pri stricu	.40
Razporoka	$1.00
Reformacije in socialistični boji slovenskih kmetov	.50
Reliefi	.75
Rječnik hrvatsko-slovenski	.50
Rodbina Polaneških v 3 delih	$3.50
Rošljin in Vrjanko	$1.00
Rusinja	.50
Ruska moderna	$1.50
Sami med seboj. Učenjak	.25
Skrivnost najdenke	.30
Skrivnosti srca	.60
Slučaji usode	.75
Socijalizem in moderna veda	.50
Spake	.75
Štiri ruske slike (vezana)	.50
Štiri ruske slike (broširana)	.30
Straža	$1.00
Tajnosti španske inkvizicije, I. zv.	05
Taras Bulja	.75
Tartarin iz Taraskona	.50
Tiberius Pannonicus; Kuzovci; vita vitae meae	$1.25
Tilho in drugi	.75
Tolstoj in njegovo poslanstvo	.30
Trije Muškertirji	2.25
Turki pred svetim Tilnom (vezana	1.00
Ukrajinske dume	.15
Undina	.45
Uporniki	.40
Utrinki	$1.00
Vaška kronika	.75
V delu je rešitev	.20
Velik punt	.75
Veliki trgovec	.50
Vinjete	$1.00
V kamnolomu	.30
V naravi	.50
V Študentovskih ulicah	.75
Vstaja Škenderbergova (vezana)	.40
V znamenju življenja	.75
Za bratoljubje	.40
Zadnji rodovine Benalja	.75
Za križen	$1.00
Za kruhom	.15
Za srečo	.40
Za staro pravdo	.50
Za vozom; Izgnanci; Študent Lojze; Fenny; Klanec siromakov	.40
Zgodbe iz doline, šent florjanske	.75
Zgodovina avstrijsko-ogrske monarhije	.25
Zimski večeri	.60
Zlatokopi	.30
Zlatarjevo zlato	.75
Zmaj iz Bosne	.50
Znanci	.75
Življenja trnjeva pot	.40
Življenje in smrt Petra Novljana; Elle	.40

Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamkah po en ali dva centa. . Poštnina je pri vseh teh cenah že vštetа.

Za tisti glavobol.

"Jaz ne poznam nobene stvari, ki bi naredile človeka bolj nesposobnega za delo kakor glavobol," nam piše Mr. John Grevno iz Ada, Minn., "Zelo hvaležen sem za olajšbo, katero so mi podelili Severovi Prški zoper glavobol (Severa's Wafers for Headache and Neuralgia). To izborno zdravilo je vselej pregnalo moj glavobol. Z veseljem priporočam to zdravilo vsem, ki želijo zanesljivo zdravilo. Na prodaj v lekarnah; 25 centov škatljica. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

(Advertisement.)

SPOMLAD SE PRIČNE 21. MARCA.

In ko se lepo vreme pojavi, človek čuti, da potrebuje tudi LEPE OBLEKE, zato naznanjam, da imam že **spomladansko obleko** v zalogi. Pridte si jo ogledati.

NAROČITE NOVO OBLEKO SEDAJ!

Cene oblekam so od $15 do 40. — Nad 1000 različnih vzorcev raznih oblek, čedno izdelanih, lepega kroja in vse delo **garantiramo!**

Nove srajce $1.00 in več, **Hlače** od $1.50 do 4.50, **Ovratnice** od 25c naprej in vsepolno raznega moškega perila najnovejše **MODE** za to sezono.

Pridite in se prepričajte. Pri meni dobite vedno dobro blago in vljudno postrežbo.

Maurice E. Wolfe,

21 W. Pike St. CANONSBURG, Pa.

Slovenskim gostilničarjem in trgovcem priporočam

BINGO CIGARE

CHARLES HLAVA, izdelovalec

2342 So. Kedzie Ave., Chicago.

Telefon Lawndale 5616

Tel. Canal 1386 **Dvorane za vse priložnosti.**

VODAKOV BUFFET

1825 So. Loomis St.

vogal 18. Place. **CHICAGO**

Tel. Canal 376

RUDOLF SMRCEK

Edina slovenska knjigovezница v Chicagi

1412 WEST 18th STREET

Se priporoča rojakom.

Najnižje cene.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Telefon: Canal 3014

NAZDAR!

SALOON

s kegljiščem

kjer točim vedno sveže pivo in druge raznovrstne pijače. Domače vino. Unijske cigare. Potniki dobe pri meni čedna preno čišča. Potrežem vsakemu točno in izborno.

MARTIN POTOKAR

1625 So. Center Ave., Chicago, Ill.

"The Roosevelt Saloon"

ROCK SPRINGS, WYO.

A. Justin, lastnik

in trgovec z vinom, cigarami, mrzlim pivom itd. — Se priporoča Slovencem!

SLOVENCI POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toči izborno impor tirano plzensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

"Glas Svobode"

THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by M V. KONDA & CO
3622 W. 26 Street Chicago, Illinois.

Subscription $2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodomiselni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto..... $2.00
za pol leta..... $1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto..... $2.50
za pol leta..... $1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
3622 W. 26 STR. CHICAGO, ILL

Pri spremembi bivališča prosimo naročnik da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tud STARI naslov.

281

SUŽENJ.

Noben človek, ki dela za plačo ne more reči, da je lastnik službe ali dela. Služba ali delo ni njegovo, ker isto spada delodajalcu.

Poznamo ljudi, ki so si zgradili hiše, domovja in katera so že skoraj popolnoma plačali pa se je pripetilo, da so zgubili delo ali službo, vsled česar so bili prisiljeni prodati svoj dom pod ceno in iti s trebuhom za kruhom. Še več, delodajalec išče in vposljuje mlade delavce in ko hitro jih zapusti mladeniška gibčnost, jih postavi pod kap.

Mi pravimo, da človek, ki ima samo pridne, delavne roke na prodaj je suženj kapitala in je mnogo na slabšem kot so bili sužnji na Jugu.

Suženj na Jugu je reprezentiral denarno vrednost za svojega gospodarja in je dobil vse življenske potrebščine, zanj je gospodar tudi skrbel, kedar je postal star in nezmožen za delo in ko ga je srečala boginja Morana, ga je gospodar pokopal. To je bilo postavno zajamčeno vsakemu sužnju. Res je, da so s sužnji barantali, to je, so jih kupovali in prodajali medtemko v današnjem sistemu delodajalec ne rabi kupovati modernih sužnjev. Dobi jih zastonj, celo ponujajo se mu. To vidimo vsaki dan, ker vsaki dan se ljudje selijo, vsaki dan vidimo na stotine srečnih družin, katere "usoda" preganja in razdira, pred durmi tovarn pa vidimo na tisoče nezrelih mladeničev in deklet, ki čakajo, na delo, dasi so še tako mladi, da bi morali še v šolo hoditi.

Pri delodajalcu je navada, da vposli delavce za najnižjo plačo, neglede na to koliko zanj zaslužijo. Delavec dobi od svojega dela samo mal neznaten del, medtemko delodajalec ne dela nič in vedno roke steza.

Kako je vendar to, da nas more kedo siliti, da delamo in da dobimo od našega dela samo mal neznaten del? Zakaj? zato ker on ima nekaj, kar mi nimamo in kar moramo imeti. Kar je njegovega, mi ne moremo niti jesti, niti piti, niti rabiti in če bi nas kaka sila vrgla na samoten otok bi morali tam od gladu umreti, čeprav nas obdajajo gore bogastva. Denar je bil ustvarjen za izmenjevalno sredstvo in nekateri celo imenujejo denar kri narodov. In če je temu tako in če se da denar primerjati s krvjo narodov, s krvjo, ki kroži po naših žilah in hrani paša lastna telesa, potem moramo reči, da naš ves sistem je od muh, ker sedaj samo par mož kontrolira ves denar in lahko povzroči velikansko denarno krizo, kedar se jim zljubi, s tem da odtegnejo denar iz trga in prisilijo svoje dolžnike, da poravnajo dolg.

Kaj je vendar naša velikanska armada in vojno brodovje, ki stane toliko vsaki dan in drži v brezdelnosti tolike tisoče mladih ljudi, ki vendar niso za nobeno korist človeški družbi? Ne producirajo ničesar, ampak so nasprotno velikanski strošek in potrata na račun svojih bolj industrijelnih komaratov.

Naši hinavski, licemerski vladarji vedno prosijo za mir, mir, a v isti sapi pa zahtevajo od državnih zborov več prispevkov za armado in velikanske svote za gradbo novih drednotov in druzega morilnega orožja, več vojakov.

Vsaka revna vdova, ki mora delati dolge ure, da si pridobi atom denarja od te kapitalistične druhali, da zamore svoje otroke preživeti in držati skupaj, da se ne razbijejo na vse štiri vetrove, mora pomagati vzdrževati te krvne parasite. Mali otroki, mladeniči, dekleta in sivolasi starčki vsi, vsi prispevajo za vzdržavanje te nepotrebne zajede.

Ko so Pilgrimi stopili na Ameriška tla, so jim delali velikanske ovire veliki pragozdi, globoke in široke reke in naj več pa turodni, sovražni Indijanci. Te ovire so mogli premagati, odstraniti. Kedar se narodi otrok revnih starišev ima pred seboj sovražen svet, ki se dosti ne razlikuje od tistega iz kamenite dobe, ko je vladala pest, medtemko so danes tolarji pravica in gorje tistemu, ki nima na razpolago teh vojščakov (tolarjev).

Učijo nas, da naj bodemo dobrega srca in radodarni, toda kedo naj bo tako čednosten, ko vendar druzega ne vidi kot samo pehanje, morenje, klanje in odiranje? Vsak bi najrajše svojemu bljižnemu zavil vrat in ga spravil s pota.

Hinavski učitelji (učitelj je predobro ime zanje), nam pravijo, da se moramo ljubiti med seboj, dasiravno vedo, da kaj takega je nemogoče pod današnjim sistemom. Skusite učiti svojega otroka, da ne bo kradel, da bo pošten, ali kako naj se otrok drži vašega nauka, ko pa po svetu vidi same tatove, sleparje, goljufe itd. Ko otrok malo odraste, ga pošlje mati v grocerijo. Tam vidi kako grocerist goljufa na vagi in meri. Ko odraste in začne opazovati dogodke sveta, vidi kako po milosti božji postavljeni vladarji ropajo svojega bližnjega, kako prelivajo kri, zgolj iz pohlepnosti po večjem teritoriju in bogastvu podjarmljenega ljudstva. Vidi in se mora uklanjati državnim dostojanstvenikom in uradnikom, ki potratno živijo in vlečejo mastne plače, ne da bi jih zaslužili. Vidi kako si politikarji, ki imajo male plače, zidajo velikanske hiše, palače. In misel se mu vriva, od kod vendar so dobili denar, da so v stanu zidati taka poslopja. Vidi farmarja, ki nese posodo z mlekom k vodnjaku, kjer na vse kriplje pumpa vodo, ki odbira lepa rdeča jabolka in jih lepo naravna na vrh soda, medtemko so v sredi in na dnu soda sama zelena, piškava in gnjila jabolka. Vse kar vidi, je sama goljufija, previracija in zato ni čuda, da kedar odraste in postane mož, on sam isto dela — goljufa, krade, slepari itd.

Vse plemenite čednosti, ki se pojavijo v človeku in njegovi naravi kmalu umro in dasi se večkrat ustavljajo, vendar morajo poginiti pod težo večnega grabeža, tatvine in goljufije in kdor se temu zoperstavlja bo prav gotovo premagan in pokopan v tem človeškem hurikanu pohlepnosti.

Ali je kedo v vaši družini bolan? Ali njegovo zdravje pada in se suši ter bliža večnemu spancu, Nirvani? Radi bi mu dali več in boljših zdravil in poslali bi ga radi v prijaznejše, milejše podnebje.

Zakaj tega ne storite? Nimamo denarja. Delali ste trdo zadnjih štirideset let, bili ste pridni in varčni, potem zakaj nimate denarja? Koliko multimilijonarjev imate v tej deželi, ne vštevši tiste, ki imajo samo en milijon ali kaj takega? Ali ne mislite, če bi ti imeli malo manj, da bi vi imeli več? Zdi se nam in smo skoro prepričani, da je tu v Ameriki dvajset oseb, ki imajo toliko bogastvo, da samo obresti od tega bogastva se bodo tako nakupičile, da bodo privlekle v njihove blaganje vse narodno bogastvo.

Sodrugi, delavci, prihodnja stopnja v napredku, morali in vsem kar stoji za zboljšanje človeštva mora priti od strani političnega združenja, ki vsebuje v svojem programu odstranitev vse te kapitalistične tiranije.

Človeški rod rapidno napreduje v znanstvu, umetnosti in industrijski zmožnosti. Dan za dnem si bolj osvojujemo naravo, a vkljub temu še nismo povzdignili sreče in zadovoljstva človeškega rodu v isti meri kot bi morali.

Bilijone dolarjev zapravimo za nepotrebne stvari, ko vendar bi lahko iste porabili za reklamacijo puščav in močvirnatih krajev, za popravljanje cest, zidanje šol in učilišč. Ali je uprava naših mest in trgov in občin umna in dobra in ali ni še veliko za popraviti? — Kdor je zadovoljen z današnjimi razmerami, tisti ali ni pri pravem razumu ali pa je kapitalist in delodajalec.

Sedaj pa še par besed o trustih. Trusti so bolj pametni in bolj progresivni kot naša vlada, ker možje v trustu so že zdavna spreviděli zgubo in občutili medsebojno sovraštvo, ki je prihajalo iz njihove trgovinske, komercijalne vojske in po tisočih žrtvah in razvalinah na obrežju komercijalizma so se združili in sklenili, da so se naveličali take nepotrebne vojne. Osnovali so velike kombinacije in sedaj, (morda cene njihovim izdelkom oziroma blagu niso višje), delajo še enkrat večje dobičke. — Da, take dobičke imajo, da je celo naša vlada stegnila roke med nje in hoče imeti nekake pravice v njihovi upravi. Vlada jih hoče naravnost kontrolirati. Iz tega pa sledi, da če hoče vlada zapovedovati farmarju kaj naj seje, kako naj seje, kako orje in kedaj sme svoje pridelke poslati na trg in koliko sme za iste zahtevati, potem mora imeti vsaj nekako lastninsko pravico do farmerjeve zemlje in bi morala tudi farmerju zajamčiti fiksno plačo ali pa ga zavarovati proti eventuelni zgubi. Drugače je s socijalisti. Oni pravijo, da je veliko boljše, da bi vlada nastovala busines, katerega hoče kontrolirati.

Producent je up sveta.

Bankirji, advokati, zdravniki, trgovci, da celo vladarji po božji milosti vsi, vsi so odvisni od producirajočega razreda. Uničite te (delavski razred) in vaša velika mesta se bodo podrla v razvaline; vaša v oblake segajoča poslopja se bodo porušila, vaše velikanske železnice bodo vničila rja in ves vaš velikanski transportni sistem bo vničen. Vaši fini žentlemeni in visokoblagorodne gospe, ki z zaničevanjem zro na delavca v delavski opravi, bodo morali bosonogi okoli stopicati in nagi prositi delavce, da naj gredo na delo.

In vkljub temu je delavec preslabo plačan, dasi dela in opravlja neznosna dela. In denarni magnati namesto, da bi delavca pošteno plačali in se zadovoljili z malimi dobički, pa jim še plače trgajo in delavni čas daljšajo, namesto da bi ga skratili in plačo poboljšali. In kako se naj potem delavec izogne revščini, mizeriji in kugi ter zločinu, ki so že od kar se je zgodovina pričela nadlegovali človeštvo?

Vsi moramo priznati, da največjo zlo in skoro vse vojske prihajajo iz denarnega vprašanja. In ali naj vedno in za vedno ostanemo v tem blatu? Ne, ker človeštvo gre naprej, gori hodeč po polenih, katere zmagovito na stran polaga — v jarek . . .

Reformatorji v prejšnjih časih so bili počasni, vse jih je sovražilo, se jih izogibalo in zaničevalo; ravno ista je bila s krščansko reformo, z velikanskim razkolom v katoliški cerkvi, ob času reformacije in francoske revolucije. Nič boljše se ni godilo zagovornikom enakopravnosti in osvoboditeljem črnih sužnjev na Jugu.

Črnca so oprostili samo, da so ga porinili v še večjo mizerijo in vkovali v močnejše verige modernega suženjstva.

Potreba je tu omeniti, da so vse reforme imele svoj porod in izvor med ubogim, bednim ljudstvom in počasni napredek zasoljen z mnogimi šikanami in udarci je konečno le prišel na pravo pot in se pojavil med vsemi sloji družbe, ki se ga sedaj oklepajo.

Priroda nas uči, da enakopravnost in le tista stranka, ki propagira prvo bo zmagala. Svet je bil ustvarjen za vse, ne pa samo za nekatere izbrane, zato ga naj tudi vživajo vsi in ne samo izbrani. Kedar bodo ta naravni zakon razumeli vsi sužnji, mezdni ali duševni, takrat bo zasijala zvezda svobode; vladalo bo ljudstvo in enakopravnost.

Za zunanje oglase ni odgovorno uredništvo ne upravništvo.

ZDRUŽIMO SE!

V zadnjih par člankih smo pod tem naslovom nekoliko orisali potrebo za združenje naprednih podpornih organizacij pred vsem pa povdarjali, da naše jednote in zveze ne morejo dolgo pod sedanjimi razmerami eksistirati. Razne vzroke zato bi nam najložje podali naši glavni tajniki, to je preračunili bi povprečno starost članov in konštatirali povprečno življensko dobo članov. Po tem bi se zaznalo razdeliti asesment tako, da bi isti pokril vsako posmrtnino. Pri tem bi treba tudi jemati v poštev proporcijonelni odstotek pristopajočih članov in tistih, ki odstopijo, so izključeni itd. Najglavnejše pa je zračuniti odstotek umrlih in vsakoletni naraščaj istih v primeri s naraščajem novih pristoplih članov. Kedar imamo vse te številke potem lahko s sigurnostjo preračunimo življensko dobo organizacije, pa tudi se lahko ognemo poloma s tem, da asesment preuredi.

Mislimo, da je dolžnost vsakega glavnega tajnika, da vzame svinčnik v roke in preračuni življensko dobo svoje organizacije ter da člane svoje organizacije obvesti o izidu svojega preračuna, tako da bodo tudi člani vedeli kaj jih čaka in koliko smejo pričakovati od svoje organizacije in kako varščino daje organizacije za obljubljeno jim posmrtnino, za katero plačujejo prispevke. Ko se bodo člani, sosebno mladi člani prepričali o položaju in nevarnosti, ki jih zna doleteti recimo za dvajset ali petnajst let od danes, bodo zahtevali, da se asesment preuredi; še več, zahtevali bodo, da se podporne organizacije združijo in napravijo gotovi razredi.

Recimo, da je povprečna življenska doba vsakega člana od časa kar je vstopil v organizacijo dvajset let (kar je na vsak način pretirano) in da posmrtnina znaša $500, a član pa plačuje mesečni asesment $1.50 od katere svote pripada na usmrtninski sklad 75c. V enem letu plača vsak član $9.00 v usmrtninski sklad, v dvajsetih letih pa $180.00. Recimo, da organizacija ta sklad tako obrestonosno naloži, da se ta svota pomnoži za polovico, tedaj bi vse skup znašalo $270.00, član pa ko umrje je deležen $500.00, toraj mu je organizacija izplača $230.00 več kot je pa član plačal v ta sklad. Te številke dajo misliti.

Omenili smo tudi, da takrat ko je nastal razkol oziroma tisti nemir v Narodni Jednoti, pojavili ste se kar dve novi podporni organizaciji, to je: S. S. P. Z. in S. D. P. Z., vkljub temu, da so nekateri faktorji delovali na to, da ne bi prišlo do takega cepljenja, temveč, da bi se te dve novo ustanovljene organizacije združile. Ta načrt je propal, ker takrat ni najbrž nihče mislil in dvomil o varnosti podpornih organizacij, a največ pa je propadel vsled tega, ker so hoteli nekateri "vplivni" voditelji ostati na krmilu naroda.

Ko bi se bili SSPZ in SDPZ združili, štela bi danes ta združena organizacija okoli 6000 članov, imela bi lep rezervni fond, prihranila bi veliko na upravnih stroških in stroških tiskovine in konvencije. V teh štirih ali petih letih je bilo najmanj $10,000 po nepotrebnem stran vrženih, ne vštevši tistega denarja, ki so ga člani zatritali, ko so hodili na dve seji namesto, da bi vse opravili na enkrat.

Prepričani smo, da Slovenska Svobod. Podporna Zveza je še danes pri volji združiti se s Slov. Delavsko Podporno Zvezo v Conemaugh, dasi to ne prihaja naravnost iz Glavnega Odbora, in vkljub temu, da se je hotelo njeno prvo konvencijo v Chicagi prepričati, da člani Conemaughške Zveze ne marajo imeti nobenega stika s člani SSPZ. Tekom let se je pokazalo, da vse tisto delovanje je prihajalo od ene ali par oseb, katerim so bili lastni interesi bolj pri srcu, kot pa interesi ostalih članov in s tem tudi blagor in sloga naroda.

Prepričani smo, da je najmanj ena tretina članov SDPZ tudi pri SSPZ in obratno, prepričani smo tudi, da so pravila obeh organizacij skoro ena in ista, prepričani pa smo tudi, da članstvo ene ali druge teh organizacij bo burno pozdravilo združenje teh organizacij in konečno združenje vsih naprednih podpornih organizacij. Prepričani smo, da delegatje in glavni odborniki obeh teh organizacij se ne bodo upirali splošni želji članov in društev, temveč bodo z vso vnemo delovali na to, da se uresniči želja večine. Conemaughška Zveza bo imela svojo konvencijo meseca maja in zato opozarjamo člane in društva SDPZ., da o tem vprašanju debatirajo na svojih društvenih sejah ter pouče svojega zaupnika, delegata, da zastopa na konvenciji njihov, društven sklep in deluje nato, da se te dve podporni organizaciji združiti. — Priporočljivo bi bilo tudi, da glavni odbor SSPZ o tem ukrepa na prihodnji mesečni seji in pooblasti enega člana iz svoje srede, da gre na konvencijo SDPZ, ki se bo vršila v meescu maju in tam posreduje za združenje. Brez dvoma je, da bodo delegatje in člani glavnega odbora SDPZ z veseljem pozdravili zastopnika SSPZ in mu dovolili vstop in besedo na njihovi konvenciji.

Ko hitro prideti obe stranki do pametnega zaključka, naj konvencija SDPZ zvoli poseben odbor, ki naj izdela potreben načrt za združenje in kateri se naj potem vdeleži konvencije SSPZ., ki se bo vršila to jesen in predloži konvenciji načrt, katerega se potem popravi, zboljša in odobri.

Zdi se nam, da se bodo nekateri upirali združenju in da bodo prinesli na konvencijo argumente, katerim bodo primešali sladke dišave, da bi tem lažje odvrnili od društev poučene delegate za združenje od tega nameravanja, a za te pa bo najboljši protiargument njihov lastni žep ali službica in pa številke, ki že danes kažejo, da se vse podporne organizacije, čeprav na videz napredujejo, z velikansko hitrostjo bližajo polomu.

Na Glasilo SNPJ in druge napredne liste pa apeliramo, da ne molčijo, temveč odkritosrčno povedo svoje mnenje glede združenja naprednih, svobodomiselnih in socijalističnih podpornih organizacij.

Priporočljivo bi bilo tudi, da se posamezni člani oglasijo in povedo kaj je njihovo mnenje.

Zapomnite si, eden in vsi, da v **SLOGI JE MOČ, V NESLOGI POGIN!**

VABILO

na veliko plesno veselico

katero priredi

DRUŠTVO ŠT. 80 S. S. P. Z.

v soboto 29. marca

točno ob 7 uri zvečer v **Herminie No. 1., Pa.**

Igrala bode izvrstna godba. — PIVO PROSTO; vstopnina za moške $1.00; ženske proste.

Vsa sosedna društva in rojaki v Herminie in okolici najvljudneje vabimo, da se vdeleže te veselice našega društva, za kar se jim že na tem mestu v naprej zahvaljujemo in obljubimo, da se bodemo tudi mi radevoljno odzvali Vašemu klicu. Vsak član društva št. 80 S. S. P. Z., ki se ne vdeleži veselice, plača v društveno blagajno $1.00.

Vsi dobrodošli! Na svidenje na veselici!

ODBOR.

NEBO CORK TIP CIGARETE

Vsak kadi NEBO cigarete

10 ZA 5c

Imajo največji uspeh v Ameriki ker so dobre

Vsak trgovec proda vedno več NEBO Cigaret vsaki den.

P. LORILLARD CO. 1760 ESTABLISHED

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO, ILL.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

NARODNA TISKARNA

2146-50 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

TEL. CANAL 445

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Ceškem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Dajte zdelati svoje tiskovine pri

"SPRAVEDLNOST"

1825 Loomis St. Telefon Canal 1015

Cene zmerne —o— Delo solidno

"SPRAVEDLNOST" EDINI ČEŠKI, UNIJSKI DNEVNIK STANE 10C. NA TEDEN.

Slovenska Delavska Podporna in Penzijska Družba

Ustanov. 21. nov. 1909 — Inkorp. 15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Martin Jager, L. Box 102, Conemaugh, Pa.
PODPREDSEDNIK: J. Zakrajšek, R. R. 3 Box 57 Columbus, Kans.
TAJNIK: Jos. Hauptman, Box 140, Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Jos. Mostar, Box 120, Adamsburg, Pa.
BLAGAJNIK: John Gantar, Box 286, North Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

ALOJZ FLERE, predsednik, Box 121, Adamsburg, Pa.
MATH PETRICH, I., Box 183, Cliff Mine, Pa.
HENRY LAMUTH, II., Box 114, Marianna, Pa.

POROTNI ODBOR:

JOHN LEKŠE, predsednik, Box 94, Mulberry, Breezy Hill Sta. Kan.
ALBERT ŠVAJGAR, II. Box 146, Livingston, Ill.
JOHN GOMILAR, III., R. F. D. No. 3 Box 144A, Johnstown, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

MARTIN HORVAT, Box 140, Darragh, Pa.
ALOJZ ŽAGAR, Herminie, Pa.
MARTIN PUMPE, Box 130 Adamsburg, Pa.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. Geo. Boehm, Arona, Pa.

Glasilo je "Glas Svobode."

Vsem društvam oziroma dr. uradnikom na znanje, da v poslej pošiljajo denar na sedanjega blagajnika.

STOLETNI KRONOLOGIČEN PREGLED.

M. V. Konda.

Kake so bile razmere pred sto leti v takoimenovani "novodobni" in eni največjih republik na svetu? Kdo so bili v januarju leta 1813 pravi Amerikanci?

James Madison je bil takrat predsednik še mlade republike. — Narod je bil še mlad in slaboten, ko se je že v drugič moral boriti za samostalno neodvisnost. Okolu predsednika Madisona so se zbirali in mu pomagali možje, kakor Albert Gallatin in De Witt Clinton, možje, kakoršnjih danes, pa če jih s svetilko pri belem dnevu iščemo, ne najdemo nikjer. Takrat se je v kongresu veliko delalo na povečenje mornarice in ojačenje armade. Istočasno je nastopil v javnosti Daniel Webster, ki je z vso vnemo pobijal nameravano ojačenje in reorganiziranje armade. V kongresu so nastopili slavni vojskovodje in pobijali Websterjevo namero. General Hull je leta 1812 vdrl v Canado, a je bil premagan; ves svet pa je občudoval zmožnosti Ameriške mornarice.

Vojno premirje so sklenili leta 1814, vendar se je že drugo leto 1815 vnela zopet vojna, imenovana bitka pri New Orleansu; nato so Zdr. države kar skokoma rastle, se razvijale in širile. Leta 1819 je v Zdr. Države priplul skozi Atlantski ocean prvi parobrod in istega leta si je mlada republika pridobila državo Florido; zatem so se tudi narodi pričeli priseljevati, priseljevanje pa je bilo še zelo neugodno in nezadostno, to se da soditi iz državne statistike, ko se jih je med leti 1789 pa do 1822 priselilo le 266,038 oseb. Leta 1823 pa že 6,354, potem se je mnoilo čimdalje bolj, tako da jih je bilo **leta 1807 že 1,285,349. Skupnih** priseljencev do konc leta 1911 je bilo 28,772,880 oseb.

Leta 1825 je bil dogotovljen Erie prekop ali kanal, ki je odprl vožnjo po jezerih na zapad, državo in mesto New York pa prvo in največje industrielno in trgovsko pristanišče.

Leta 1828 so pričeli graditi prvo železnico v Ameriki, imenovano Baltimore & Ohio. Istega leta je izdal Noah Webster prvi American Dictionary, besednjak angleškega jezika. Leta 1831 je iznašel Cyrus McCormick (reaper) to je poljedelski stroj, ki ga vprežena živina pred seboj rine; ž njim žanjejo in ki je takrat dokaj pozornosti in razmotrivanja povzročil; seveda je danes veliko izboljšan in izpopolnjen. Leta 1832 je bila zgrajena prva poulična električna železnica. Leta 1835 so v Bostonu organizirali prvo društvo, ki je nastopalo proti suženstvu in leta 1837 je Mary Lyon odprla prvo visoko šolo za žensko naobraženost.

Leta 1838 sta parobroda The Great Western in The Sirius prvič preplula Atlantski ocean. Leta 1844 so v rabo vpeljali magnetični brzojav. Leta 1845 je nastala vojna z Meksiko, vspeh je bil pridobitev države Texas. Leta 1846 je Elias Howe iznašel prvi šivalni stroj. Leta 1848 so našli zlato v Californiji in istega leta se je vršila v Rockester, N. Y. prva ženska konvencija. Leta 1850 so našli okolu jezera Superior velike množine železne rude. Leta 1857 so odprli pri Titusville, Pa. prvi oljnati vrelec. Leta 1858 je predsednik Buchaman prejel prvo podvodno (Cabel) obvestilo iz Queen Victoria.

Leta 1861 so se južni kraji naše republike proglasili za samostojne, na kar je sledila civilna vojna. — Drugo leto prva bitka obeh polovic na morju in leto za tem, je predsednik Lincoln izdal enakopravno proklamacijo za ves narod. Konec vojne leta 1865.

Leta 1866 so položili prvi preko oceanski kabel. Leta 1867 so Zdr. Države od Rusije kupile Alasko za $7,200,000 in leta 1869 je bila dodelana prva transkontinentalna železnica.

Leta 1870 se je zamorcem priznala volilna pravica in leta 1871 je nastal ogenj, ki je mesto Chicago skoro do cela vpepelil. — Leta 1873 so zgradili prvi kabelni sistem za poulično železnico in sicer v mestu San Francisco, Cal. Leta 1876 so odprli razstavo imenovano Centenial Exposition v mestu Philadelphia, Pa. To je bila v Zdr. Državah prva industrielna razstava, ki je svojemu narodu oči odprla, sedaj so se namreč šele začeli spoznati med seboj. Drugo leto je neki Bell iznašel telefon, ki je popolnoma revolucioniral trgovinsko zgodovino celega sveta.

Leta 1880 so mesto New York električno razsvetlili, temu so sledila druga mesta. Leta 1882 so prepovedali mnogoženstvo v državi Utah. Leta 1883 so odprli mogočen Brooklinski most in istega leta so prometu odprli tudi Northern Pacific železnico. Leto 1886 je zaznamovalo obupen potres v Charlestonu. Leta 1888 se je Kitajcem vzela pravica priseljevati se v našo deželo in prva električna železnica v Richmond, Va. Leta 1889 je bila grozna povodenj v Johnstown, Pa. in Oklahomo so odprli za naseljevanje.

Leta 1890 so v Zdr. Državah vpeljali prvo elektromorstvo. 1893 je bilo leto prve svetovne razstave v Ameriki. Vršila se je v Chicagi, ki je v Zdr. Države privedla ogromno število ljudi iz vsih koncev in krajev sveta. V tem letu je nastala ena največjih kriz, ki je trajala nekaj let.

Leta 1895 je vozil prvi brzovlak iz Chicage v Buffalo, prevozil je daljavo 510 milj v 8 urah 1 minuti in 7 sekundah; povprečno 65 milj na uro, kar še danes stoji kot svetovni rekord. Istega leta so dokazali Wright bratje, da se da zrak loviti in izrabljati v svrho po zraku plavajočega motornega stroja. To leto so tudi odprli prvo električno železnico, ki je pričela voziti na daljavo, od mesta do mesta in čez hribe.

Leta 1897 so zjedinili mesti Brooklyn in New York v Greater New York, z 3,400,000 prebivalcev v obsegu 360 kvadratnih milj. Tega leta so priklopili k Zdr. Državam tudi Havajske otoke.

Razstrelba bojne ladje Maine v Havana zalivu je povzročila Cubansko vojno leta 1898 in za tem je sledila vojna na Filipinah. Leta 1899 je Španska vlada odstopila Zdr. Državam, Porto Rico, Guam in Filipine za $20,000,000.

Leta 1900 je bila grozna nezgoda in povodenj v Galveston, Tex. Leta 1901 se je organiziral jekleni trust s kapitalom $1,100,000,000 in prvo brezžično poročilo so tega leta prejeli v Siasconset, Nantucket.

Leta 1902 je Marconi odposlal svoje brezžično poročilo prvič skoz ocean. Leta 1903 je predsednik Roosevelt odposlal brezžično poročilo guvernerju Taftu iz Amerike v Manilo. To poročilo je vzelo okolu sveta 12 minut.

Leta 1904 so Zdr. države odkupile vse pravice Panamskega prekopa od Panama Canal družbe za $40,000,000.

Leta 1906 je potres deloma porušil mesto San Francisco, na to je še ogenj uničel tri četrtine mesta. Bil pa je to že tretji ogenj, ki je silno vničil to mesto.

Leta 1909 je Peary odkril severni tečaj; Amundsen, Norvežan pa je odkril južni tečaj dve leti pozneje.

Leta 1910 je šlo prvo kabel-poročilo iz New Yorka v Buenos Ayres, daljava 8,000 milj. Meseca maja leta 1911 so prvič govorili na daleč izpeljani telefon in sicer med New Yorkom in Denver, Col. Daljava 2,000 milj in meseca novembra istega leta je C. P. Rodgers z letalnim strojem priletel iz New Yorka v Pasadeno, Calif., daljavo 4,231 milj v 4,924 minutah.

Tako se je mala država, boreča se za neodvisnost, z vojno razširila, razdvojila in zopet z vojno zjedinila in združila ter kakor vidimo napredovala v zadnjih sto letih. — Napredovali pa so narodi tudi drugod. Prekomorski parniki in železnice vežejo dandanes že ves svet. Potem električne železnice in automobili; vse to je dovedlo razne narode k skupnem občevanju, spoznavanju in prevažanju ljudstva in blaga po ceni iz enega kraja v drug kraj in obratno. In kjer to ni bilo mogoče, tam so prišli v odpomoč telegrafi, telefoni in kar je najvažnejše, brezžični brzojavi. — Potem podmorski kabelni, zračni letalni stroji in nazadnje še Panamski prekop; vse to bo ljudi in trgovino celega sveta še bolj združilo. — Spremembe, ki se bojo v bodočih sto letih završile pa lahko rešujemo že iz teh vrstic. Preobrat, katerega pričakujemo v bodočnosti bo čitatelja po prečitanju tega članka, vstavil k resnemu premišljevanju.

* * *

Poleg teh važnih dogodkov pa ne smemo pozabiti tudi nekaterih za narod in svet jako zanimivih dogodkov, ki so se odigrali deloma tu v Ameriki, deloma pa na drugi strani Atlantika.

Leta 1865 je bil predsednik Abraham Lincoln zahrbtno umorjen po J. Wilkes Booth, katoličanu in demokratu. Mrs. Surrat in drugi, ki so bili zapleteni v to zadevo so bili vsi katoličani.

Leta 1881 je umoril predsednika James A. Garfielda katoličan in republikanec, Charles Guiteau.

Leta 1893 je bil umorjen Carter Harrison, župan mesta Chicage od katoličana in demokrata Prendergasta.

Leta 1901 je bil umorjen predsednik William McKinley po katoličanu in republikancu Leonu Czolgocz.

Leta 1910 je na William J. Gaynor župana mesta New York streljal katoličan in demokrat John J. Gallagher.

Leta 1911 sta brata, John J. McNamara, katoličan demokrat in vitev Columbov (Knight of Columbus) in njegov brat James B. McNamara, tudi katoličan in demokrat, izpovedala ter se priznala krivim največje grozovite razstrelne zarote v deželi, ki je zahtevala več življenj.

Ortie McManigal, njun sokrivec je istotako katoličan.

Kdo je streljel na polkovnika Roosevelta in kdo je zavratno umoril profesorja Franciska Ferrer? Na Roosevelta je streljal fanatičen katoliški Bavarec. Profesorja Ferrerja pa so zavratno umorili naduti španski jezuviti in ni več daleč čas, ko se jim bo vračalo z obrestmi vred.

Leta 1912 — 12. novembra je španskega ministrskega predsednika Canalejasa umorila še živeča rimska inkvizicija za to, ker se je Canalejas izjavil za ločitev cerkve od države.

Leta 1913 — 11. februarja je fanatičen krščanski socijalec, 45 letni Pavel Kunschak na Dunaju iz klerikalne maščevalnosti zavratno umoril social-demokratičnega državnega poslanca Franc Schuhmeier-ja.

* * *

V enem poglavju smo videli napredek, v drugem pa nazadovanje v srednji vek. In to nazadovanje je pripisati rimsko katoliški hierarhiji, ki je že od nekdaj delovala in kljubovala vsakemu napredku. Polena, ki jih je metala ravno ta cerkev na pot napredka so še vselej imela nasproten učinek, ker narod napreduje vkljub vsim oviram od strani rimske hierarhije. Tisti "blaženi" časi srednjega veka se ne bodo več vrnili. Je ne mogoče. Ker znanost in prosveta ste sila v narodu, ki se ne da zatreti, temveč gre svojo pot naprej do popolnosti — konca.

NESMISEL

bi bilo odgovarjati prvemu in edinemu, najbolj nemoralnemu ameriško slov. listu; resnici na ljubo konštatujem le, da je v Semički župniji največ črešenj; menda za to, ker je največja ali vsaj dovolj velika; sosebno veliko jih je v mojem okraju kot Štreklevcu, Praprročeh, Gradniku, Črešnjevcu itd.

Istina je tudi, da je v Polanah (to je tam, kjer je maziljeni urednik zgoraj označenega lista Mr. Kranjec doma. Te Polane so v kotu med Belo-Krajno, Hrvaško in Kočevjem, za to jo zovejo eni za Kočevske Polane, zopet drugi pa za Hrvaške Polane. Sami se najrajši prištevajo Nemcem, menda za to, ker semtertje eni in isti govorijo kočevsko.) veliko čebule in koz in raditega poznajo te Polance po vsi Kranjski deželi in še daleč čez mejo kot čebularje in kozarje.

Sicer ni pa nobena sramota če je Martine nosil črešnje na trg v Metliko in tudi menda ne, če je Janezek nosil čebulo na trg v Črnomelj, ali pa gonil koze in jarce na semenj, za to se tudi ne gre, gre se pa za to, ali sta ju nosila ali ne.

Kakor hitro toraj Kranjec dokaže Martinetu, da je le ta nosil črešnje na trg v Metliko, tako hitro bo dokazal Martine Janezu, da je on nosil čebulo na trg v Črnomelj in poganjal kozle, ki vedno smrcajo. — Logično!

CLEVELAND.

Slovenska ameriška metropola se živahno razvija. Poleg starih društev se ustanavljajo nova in v vseh vlada veselo delavno razpoloženje. Narod se je pričel zavedati, da le organiziran si more zboljšati svoj bedni položaj. Tu kjer se narod združuje, napreduje tudi gospodarsko in danes imamo pač lepo število slovenskih trgovin. Marsikateri slovenski obrtnik si je pridobil sicer skromno, toda samostojno eksistenco. Sledeč nasvetu prijateljev in znancu sem otvoril tudi jaz krojačnico in čistilnico oblek v zavesti, da bodejo moji številni znanci in prijatelji privoščili tudi meni grižlej kruha. Izdelujem raznovrstne obleke. Čistim in likam moške,, kakor tudi ženske obleke. Ako imate zanemarjeno obleko, ne zavrzite jo, temveč prinesite jo k nam in mi vam jo za male novce popravimo. Nobeno delo ne ide iz naših rok, dokler nismo znjim zadovoljni mi, kakor tudi vi. Ali nas obiščete?

IGNAC SMUK,
4706 St. Clair Ave. Cleveland, O.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Alice ..... 10. maja | Argentina, ... 9. aprila
Martha Washington, ..3. maja | Oceania, ... 25. aprila

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklynu.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co., GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

2 Washington St., New York, N. Y.

K. H. Kempf glavni zast. na zapadu 120 N. La Salle St. Chicago.

Naša nova spomladna in letna zaloga obleke, klobukov in spodnjega perila za vas in vašega sina je tu.

Zmerne cene za vse enako.
V naši veliki zalogi dobite vse.
Mi vas v vsem zadovoljimo.

THE ATLAS CLOTHING CO.

JELINEK in MAYER, imitelja.

vogal Blue Island Ave in 18 cesta

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: od 8.—10. ure predpoludne od 1.—3. ure popoludne in od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—5. popoludne. Ob nedeljah samo od 8.—10, ure dopoludne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se oberniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Compagnie Générale Transatlantique

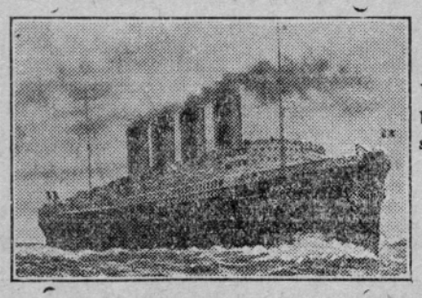

Iz New York v Avstrijo čez Havre Basel.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe, snažne postelje, vino in razna mesna jedila.

Pristanišče 57 North River vznožje 15th St., New York City

HITRI POŠTNI PARNIKI odplujejo vsak četrtek ob 10. uri zjutraj:

S. S. France (nov dvovijak) — S. S. La Provence
S. S. La Lorraine — S. S. La Savoie

Najboljše udobnosti v III. razredu.

Odplujejo vsako soboto ob 3. pop.

S. S. Rochambeau (nov. dvovijak) — S. S. Chicago
S. S. Niagara — S. S. La Touraine

Glavni zastop na 19 State St., New York. MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapadu. 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

ZDRAVI ZOBJE

CLEVELAND CLEVELAND

so prvi pogoj veselemu razpoloženju. Vsako pokvarjenost zobov zatrite v korenini in prihranite si mnogo bolečin kakor tudi stroškov. Mi smo si po večletnem delova ju pridobili simpatije vsih tukajšnih Slovencev. Ne zaupajte svojega zdravja ljudem, katere ne poznate, pridite v domač urad, kjer vam postreženo z slovensko žensko postrežba. Vprašajte svojega soseda!

DR. A. A. KALBFLEISCH
6426 St. Clair Ave.

CLEVELAND CLEVELAND

Odprto od 8 zjuraj do 8 zvečer

DOPISI.

Washoe, Mont.

Sodeč po mnogobrojnih belih snežinkah nam zima ne bode dala še slovo: Sneženi prt pokriva mater zemljo po pol čevlja na debelo, po zametih pa en meter. Radi, male količine snega je res ta dolgočasna zima povsem Sibirskega izvora. Človeška bitja se okljepljejo bolj in bolj mičnih, rudečeličnih peči, ki širijo svojo dobrovoljno toploto tako, kakor črni gospodje svoje drage odpustke. Božje opravilo, radi te nepoklicane zime, se je zmanjšalo, iz mesečno enkrat, na vsaki drugi mesec. Težko prenaša, gospod črnosuknež ta udarec, pri srcu, a nemore si pomagati. Z prihodom pomladi in poletja spravi zopet vse v svoj prejšni tir; zopet bodo cvekljali $ po gospodovih žepih. V lepih solnčni dneh, se zopet obnovi obiranje, "hiša do hiše", z noticom v roki in na iskrem konjiču, kakor Elija, zaznanujoč si stanovalce, ki mu prinašajo precej dobička. V slučaju, da se osebje nekaternikov ne odzove, si si svesti, da ti več ne pomiri. — Po vnajnosti lep mladenič, je pobiral nekega dne v imenu gospodovem, za katoliški mesečnik 75c na leto, z pripombo, da gre od te svote 30c za katoliško cerkev v Red Lodge. No dobil je precej naročnikov, največ Poljakov. Obljubljeno jim je bilo, da prejmejo mesečnik takoj prvi mesec, sedaj je že 3 mesece, a od tiskovin pa ni duha ne sluha! Mislite, da mesečnik kedaj dobijo?... Ne, ne, ne, in nikoli ne! Pohrustali so tolarčke gospodovi in mladeničevi žepi! . . . . . .

Preanalizirala sem marsikateri dopis v G. Sv. zanimajoč me najbolj od gospice Strainer iz E. H., Mont. Prava uganka mi je, kje je dotična gospica dobila toliko svobodomiselnega duha, ker obiskovala je ljudske šole tu in v starem kraju, pod kontrolo učiteljic — **nun.** Slednje vzgojijo svoje učenke na najbolj temni podlagi katolicizma, da se mladenka istega težko iznebi. Vsekakor vpliva Amerikansko življenje in svoboda, veliko bolj na mladino, kot pa starokranjsko tlačiteljstvo rimske — doktrine.

Vsakdansko delo v premogokopu traja čez dva meseca. Neve se pa nič, koliko časa traja ta kupčija? . . .

Svobodomiselni pozdrav!

Romana.

Staunton, Ill.

Prosim dovolite mi zopet malo prostora v priljubljenem listu Gl. Sv.; dogodilo se je pri tukajšnem društvo Barbara nekaj, kar po mojem mnenju ne sme ostati tajno. 2 t. m. je imelo omenjeno društvo svojo redno mesečno sejo, pri kateri se je sklenilo prirediti veselico na 15. t. m. Društvo ima v svoji sredini tudi tri člane — godce in sicer je na prvi veselici igral J. L., torej je bil sedaj na vrsti izmed ostalih dveh eden; ker pa teh dveh nobeden ni hotel igrati, je bil zopet izvoljen J. L., katerega preds. društva in par njegovih privržencev vidno sovražijo. In glejte, kaj so ti "kšajt" ljudje ukrenili! Takoj drugo nedeljo so imeli izvanredno sejo pri kateri je bilo seveda na razpolago pivo, da so zalivali svojo "modrost" ter so sklepali, kako bi od vrgli na redni seji pravilno izvoljenega godca in dobili kako tujo godbo; toda nič jim ni šlo gladko in konečni sklep je bil: nobene veselice, samo da ne bo igral J. L. S tem so ti tički, Pukl, Lončar itd. pokazali svojo — da ne rabim ostrejših izrazov — brezmejno hinavščino in zavist napram svojemu sočlanu. Hinavščina igra pri teh humbungarjih vedno svojo veliko ulogo. Več razsodnih članov se s tako lumparijo ne strinja; kaj bodo le-ti ukrenili, sedaj še ne morem poročati, dvomim pa, da bi trpeli tako nesramno absolutnost s strani par neznačajnežev.

O delavskih razmerah je, še ne dolgo tega eden poročal, drugih novic pa ni posebnih. Omenim še naj, da sem prečital knjižico Cvetke iz papeževega vrta. Knjiga je grenki pelin za patentirane pope. Priporočati je to knjigo posebno onim, ki si predstavljajo to rimsko kugo za nekaj višjega, v resnici so pa le izvržki človeške družbe. Mnogo sem že slišal in čital o teh nebeških agentih in barantačih človeških duš, toda, da so bili razni "sveti" očetje tako čedni vrtnarji oziroma, da so imeli in še dandanes imajo v svojem vrtu toliko vsakojakih "žlahtnih cvetk", tega pa le nisem vedel.

Avg. Lipošek.

Globe, Ariz.

Vozeč se od postaje Bowie proti Globe, divil sem se obširnim planjavam, po kterih ne raste druzega, kot neko pritlikavo grmovje, pa juke in kakti. Ti dosezajo velikost figovih dreves, a noben še tako radoveden Cahej ne bi si upal zlezti med njegove trnjeve veje, brez železnega oklepa srdnjeveških vitezov. Svet je peščen in poleti gospodari po teh pustinjah huda suša, zato je rastlinstvo tako borno. V bližini reke Giba, iz ktere imajo napeljano vodo za namakanje, vidijo pa se prav lepa polja. Kmalu nato vozili smo se mimo velike "White Mountain Indian Reservation", kjer bivajo ostanki prvotnih prebivalcev naše nove domovine. Zanimali so me njih šotori, raztrešeni po preriji. Napravljeni so v obliki polukrogle ali velike senene kopice in pokriti z belimi ali rjavimi plahtami. Na vrhu imajo luknjo za dim prihajajoč od ognjišča, drugod pa imajo kuhinjo kar na prostem. Wigwami glavarjev nahajajo se gotovo kje bolj v sredini prostranih lovišč, ker na nobenem šotoru opazil nisem orlovih peres. — Globe je precej čedno mestece, kjer se nahajajo znani bakreni rudniki in topilnice. Slovencev je tam samo par družin, mnogo več pa je Srbo-hrvatov. Plače niso slabe, a tudi življenje ni po ceni. Mesečni "board" stane od $30.00 do $40.00, čaša pive 15c itd. Kot posebna zanimivost zdelo se mi je dejstvo, da tako v Globe, kot v Miami nisem opazil niti ene mlade devojke, ampak same polnoletne sweethearte, takole od 40 spomladi naprej. Bržkone je v Arizoni zelo zdravo podnebje, da dosežejo tako visoko starost. Ker se jim ni bati 16- in 18letnih konkurentinj, nastopajo visokostno kot star, novopodkovan poštni konj, ki je brezmejno ponosen na to, da že 30 let Uncle Sama pošto vozi. Preklicano lepo moraš že naprositi tako arizonsko cvetko, da ti pokaže obe vrsti umetnih zob, ki so dolga tisočletja čakali na njo med kamenjem zlate Alaske. — Med Globe in sosednim mestecem Miami, je vpeljana redna avtomobilska vožnja. Ker zlasti mestece Miami jako hitro raste, ne zadostuje štirikratna dnevna železniška zveza med obemi mesti, ampak je poleg tega baje še vedno okoli 50 avtomobilov v službi. Tudi jaz sem nekega lepega večera, v družbi dveh prijateljev, zajezdil avtomobil, da se popeljem iz Miami v Globe. Je pa že stara navada, da kjer sem jaz in moja Miss Baksa, mora biti tudi najmanj par funtov smole zraven; to pot jo je bilo pa kar pol centa. Avtomobil, ki smo ga zasedli, bil je približno tistega patenta, kot najstarejši sweetheart mesta Miami, revmatizem je imel v vseh štirih in tudi jasna luč očij mu je vsled starosti ugasovala. Ko mu je šofer nataknil nove naočnike in prilil luči malo petroleja, nadrgnil mu otrple ude s bencinom, terpetinom in kafro, šli smo rakovo pot na glavni mestni trg, odkoder smo se hotели zagnati proti Globe. Usoda pa je skopala na glavni ulici ali Main Street, čudovito globoke jarke, ista usoda napolnila jih je z vodo, ista usoda navozila je cele kupe gramoza po otokih med jarki in kotanjami in ravno tista usoda zapeljala je naš avtomobil med te kupe in kotanje; bila pa je ta usoda tako poredna, da mu ni hotela potem tako kmalo pomagati iz zagate. Cele pol ure je revež "švical", hropel in ropotal v blatu, zaganjal se na vse mogoče načine pa brez uspeha. Cel oblak dima obdajal nas je, prav kot bi se vozil Elija v oblake in vsa mestna inteligenca in mularija prišla nas je gledat in občudovat. Da ste videli kako ponosno in pokonci sedel je Tone v avtomobilu! Saj je pa tudi lahko, ker je prišlo vse mesto gledat kako se vozi Terbovčev Tone in njegova milostljiva miss Baksa. Končno, po groznem hropenju, se mu je le posrečilo prodreti peščene nasipe in drvili smo ko vihra, par sto čevljev izven mesta. Tu pa je revež vsled silnega napora opešal in zopet smo morali rakovo pot nazaj do avtomobilske bolnišnice, kjer so mu dali nekih kapljic in tinkture, nakar smo šele odvihrali proti Globe. Preiskali smo vse cestne jarke in kotanje, preskočili vsak kamen in splašili vse žabe po mlakužah, prijetno zibajoči se kot Noetova barka na valovih. Skrbelo nas je le, kako bomo v temni, oblačni noči našli vse svoje kosti, če se slučajno zapodimo čez kak breg. — Dospevši v Globe, smo enoglasno sklenili naprositi radodarnega nemškega Vilčeta, naj odlikuje našega vrlega šoferja s kakšnim redom najnovejšega modela, ali pa vsaj s kako "ledrasto" kolajno Boga Amorja smo zaklinjali naj ga obdari z najstarejšim in najbolj jezičnim sweetheartom iz Miami, mi pa smo v varnem wigwamu, pri čaši peneče se pive, zapeli zahvalno pesem!

A. J. Terbovec.

Herminie No. 1, Pa.

Nič kaj veselega nimam poročati, pač pa žalostno novico. Ni dolgo tega, kar smo izročili materi zemlji Henrik Arnolda in John Drnovšeka, že nam je zopet neizprosna smrt ugrabila žrtev kapitalističnega sistema.

John Repar je šel dne 1. marca zdrav in vesel od svoje žene na delo v premogokop, a ob pol deveti uri pade plaz kamenja nanj, ter bil je pri priči mrtev. Ponesrečeni je bil v Ameriki šele 5 mesecev ter doma iz Preserje nad Ljubljano; spadal je k društvu sv. Alojzija J. S. K. J. v Braddock, Pa. Tukaj zapušča ženo in 3 mesece starega otroka. Bodi mu lahka tuja zemlja!

Človek glej dognanje svoje:
danes srečen in vesel,
jutri ti že zvon zapoje,
truplo tvoje je pepel.

Dragi rojak ne premišljuj in ne obotavljaj se; ako še nisi pri kakem društvu pristopi, in tudi če si pri dveh ali več društvih, to ti je vedno v korist, ker ne veš ne dneva ne ure, kedaj te nesreča doleti. Ako nisi pri nobenem društvu, siromak lahko postaneš trenotkoma za vedno.

Tu imamo dva društva eno spadajoče k S. S. P. Z. drugo pa k S. N. P. J., tako da se lahko človek zavaruje v slučaju nesreče ali bolezni. Naše društvo št. 80 bolj počasi napreduje, a upati je, da čimdalje bolje bo. Sedaj šteje 30 članov in 3 članice, naraščalo pa bode ker S. S. P. Z. deluje točno in pošteno in prav dobro napreduje. Za to pa rojaki ne odlašajte, temveč stopite pod okrilje naše procvitajoče S. S. P. Z.

Tukaj delamo še dosti dobro in tudi je precejšno število premogovnikov, tako da si lahko delo spremeniš, samo da kamor se obrneš je tlaka; to pa zato, ker je premog postal tako labak, kakor slama, — seveda le za delavca, ne pa za nikoli dosti polni kompanijski žep, nas delavce pa koreninto izkoriščajo, da moramo paziti, da nam gre za sproti.

Pozdrav vsem svobodomiselcem!

F. Osterman.

Chisholm, Minn.

Zadnjič sem bil prav pošteno zlasal tukajšnjega rev. Schiffrerja, a zopet mu je treba dati eno pod rebra, kajti ta rimski advokat kriči in pobija vse, kar ne trobi v njegov farški rog.

Oktobra meseca l. l. so utonili v tukajšnjem jezeru trije rojaki. Predno so šli na jezero, pili so par kozarcev pive pri tukajšnjem poštenem slovenskem gostilničarju Fr. Medvedu. In ko je pop zvedel, da so pili pri omenjenem, začel je hujskati ženo pokojnika, da bi vdova vložila tožbo zoper F. Medveda, češ, da so se pri njemu upijanili, a očividci pa trdijo, da niso bili pijani. —

Zato dragi rojaki, kadar pride pobirat za tukajšno mošejo, dajte mu namesto denarja usnat štrukelj; zakaj če bo tako ovce pasel, bodo kmalu vsi kozli postali.

Zelo me je veselilo, ko sem čital v G. S. št. 6. da je bil prišel patentirani A. Šojar v Vaše uredništvo z namenom, da bo odšel za 25 dolarjev težji v farovž, toda odnesel je par kilometrov dolgi nos. Sedaj ga bo še lažje vtikal v vsako stvar. Tudi bog oče v Jolietu jih je dobil prav fine pod nos, tako da je moral kihat, kakor polh na bukvi. Če bo kaj pomagalo ali ne, zakaj pop ne jenja, če mu prav krinko potegneš raz obraza. Ali klofute G. S. so že marsikateremu odprle oči.

Pozdrav vsem čitateljem G. S.

Belcebub.

De Pue, Ill.

Prosim priobčite teh par vrstic v nam priljubljenem listu G. S., ker hočem nekoliko opisati tukajšno slovensko naselbino. Z delom se ne moremo pohvaliti, ker delavske razmere niso nič kaj ugodne. Tu pa tam dobi kateri delo, a li si ga ni svest, kako dolgo bo delal; nekteri dela po par dni in ga odslovijo ter mora iti zopet s trebuhom za kruhom. In kdo je temu kriv? Nobeden drugi, kot delavec sam! Ako kateri kaj omeni o Uniji, potem se dotičnega delavca izogibljejo, ker se bojijo da ne bi bos zvedel kaj o tem.

Po navadi se unije bojijo kompanije, ali tukaj se pa tudi delavci, ker te besede se bojijo kakor h . . č križa. A zakaj je tukaj vse tiho od unije? Vzrokov je dovolj: Tukaj so zaposljeni večinoma inozemci Slovenci, Hrvati in Poljaki; in najrajše zaposljejo novodošljece, ker še ne razumejo angleškega jezika in nad takimi bosi upijejo in jih preganjajo.

Dragi sodelavci, tako ne sme iti dolgo! Mi se moramo izobrazovati, toda kako se hočemo? V tukajšnji naselbini je nekaj dobrih govornikov in jaz vas kličem na noge!

Pred vsem je treba ustanoviti klub. V klubu se ukrene marsikaj koristnega in kakor sami sprevidite, je nam kluba nujno potreba.

V društvenih razmerah dobro napredujemo in k tem pripomore, ker se Slovenci in Hrvati medsebojno dobro razumemo. Poljaki se nas Slovencev izogibljejo; pravijo da smo sami neverci, ker ne hodimo v cerkev in ne damo nič za cerkev. Mi Slovenci smo sprevideli, da od cerkve nimamo nič druzega, kakor zabito glavo. In baš poljski narod je najmanje izobražen in še ne sprevidi zakaj tukajšnja kompanija plača vsako leto $600 njihovem popu. Pač ne za dober namen, marveč zato, da jih drži še bolj na verigi nazadnjaštva. Naj zadostuje za sedaj, se pa še oglasim. Pozdrav vsem čitateljem G. S. Star naročnik.

Byesville, O.

Z obnovitvijo naročnine na G. S. tudi par vrstic: Mesec prosinec je bil topel in deževn, tako da sem mislil, letos ne bomo imeli nič zime; toda zmotil sem se; pričel je mesec februar pravi mrzel šusec in nam prinesel ledeno odejo. Toda to nas nič ne plaši, ker kapitalisti nas pusté delati vsaki dan, in pri delu se lahko ogrejemo, da nas preveč ne zebe. Ko pridemo od dela, nas greje pa tista — saj veste katera — no peč, ko tisti črni demant uničuje v pepel, kojega mi premogarji kopljemo globoko doli pod zemljo. Toda rojakom ne svetujem za delom sem hoditi, ker se ga težko dobi.

A ker moja roka je vajena bolje "pick-a" in lopate, kakor pa peresa, zato končujem in pozdravljam vse svobodomiselne rojake in rojakinje.

Matt. Skriner.

VABILO

Društvo štev. 13 S. S. P. Z. v Witt, Ill. vljudno vabi vsa slovenska društva in posameznike, da se vdeleže

plesne veselice

dne 31. marca ob 8 uri zvečer v Mitchell Dvorani.

Vstopnina $1.00; ženske vstopnine proste. PIVO PROSTO.

Za izvrstno zabavo in dober prigrizek poskrbi

ODBOR.

VESELICA * * * * VESELICA

Rojaki in društva v Staunton, Ill.

Pozor!

V soboto dne 5. aprila, točno ob sedmi uri zvečer,

priredi

Slovensko Svobodomiselno društvo št. 11 v Staunton, Ill.

VELIKO VESELICO

v Češki Dvorani.

Naše društvo vabi vsa bratska podporna društva na to veselico z obljubo, da isto vrne poset ob priliki. Vsak dobrodošel!

ODBOR.

Kedar ste prehlazeni kupite steklenico pristnega **PAIN EXPELLERJA** ni se ravnajte po navodilu v zavitku.

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusneji, pri tem pa zelo zmerne cene.

Nešteviino zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrobščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

G. VOKOUN

1411 W. 18th St., Chicago.

V moji trgovini se dobe prve vrste cigare, dobre svalčice in raznoličen tabak iz vseh dežela.

Slovenci, oglašajte se pri meni!

Telefon Canal 2301

Popravljalnica dežnikov in pip

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobi mrzel in gorak prigrizek. : Pod vodstvom **Jos. S. Stastny**

2005 Blue Island Ave.

velika Dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.

cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

jesenske in zimske obuče.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT

Martin Nemanich.

GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street

Prostgorak in mrzel prigrizek vsak dan.

SLOVENSKA GOSTILNA

kjer se toči vedno sveže Schoenhofen-Edelweiss pivo in kjer se dobe domača vina in najboljše unijske cigare.

Kegljišče.

ANTON MLADIČ

2348 Blue Island Ave. Chicago.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarne je najboljše.

ODVETNIK PATENTI

GARL STROVER

(Sobe štev 1009)

133 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL.

TEL. 3989 MAIN

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Telefon Canal 1439.

J. F. HALLER

GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 3096.

2103 Blue Island Av. cor. 21. St

JOHN TANCL

Pogrebnik in balzamovač.

Kočije za vse priložnosti, kot svatbe, itd. Telefon Canal 1101

1921 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Social Club Saloon

— Edina slovenska t · dka v mestu —

J. Klauchnek in J. Pungerčič

312 Garrison Ave.

lastnika in prodajalca likerjev na debelo.

Prenočišča za potnike.

FORT SMITH, ARKANSAS.

RAZNO IN DRUGO

KRANJSKO.

Zopet ponesrečen voznik. Iz Novega mesta: Nesreč z vozniki kar ni konca. Te dni je ponesrečil posestnik in občinski odbornik Osolnik iz Muhoberja, občina Prečina. Nesreča se je zgodila pri prevozu listja iz gozda. Med vožnjo je Osolnik prišel z nogama tako nesrečno pod voz, da so mu kolesa obe nogi pretrla. Ponesrečenega so morali prepeljati v bolnišnico.

Žrtev navihane goljufice. — Še meseca decembra lanskega leta je prišla k neki vdovljeni posestnici v šentviški okolici neka majhna, mestno oblečena ženska, katera je začela posestnici pripovedovati, kako sreča jo je zadela. Natvezila ji je, da je zadela srečko z 90,000 K, od katere svote ji je bilo kot pristojbina za kolke odtegnjeno 30,000 kron, drugi denar dobi pa z Dunaja v šestih tednih. Dobila bi ga že sedaj, je rekla, a ga nima ondotno ravnateljstvo še dovolj. Da pa dobi denar sigurno, je šla k škofu, kateri ji je dejal, da mora položiti v tabernakelj 1000 kron, ki pa morajo biti izposojene. Lahkomiselno kmečko ženšče je goljufici verjelo ter odštelo tisoč kron, katere pa ni dala v tabernakelj, marveč jih porabila za svoj želodec. Ker srečne dobaviteljice le ni bilo v napovedanem roku s posojenimi 1000 kronami nazaj, je ta zadevo ovadila in je policija navihanko izsledila v osebi že pred kaznovane dninarice Terezije Martinčičeve, roj. 1869 v Št. Lovrenciju pri Krškem, ter jo izročila deželnemu sodišču.

Dne 26. m. m. je obhajal svojo 70letnico gosp. Fran Škrjanec, vpokojeni župnik poreško-puljske vladikovine. Obče čislani jubilar se je porodil dne 26. svečana 1843. leta v ljubljanski šentjakobski fari. Gimnazijske in bogoslovne študije je izvršil v svojem rodnem mestu in bil dne 22. kimavca 1867 leta posvečen v duhovnika. Takoj po novi maši je prestopil v poreško-puljsko škofijo, kjer je deloval nad 41 let. Nazadnje je župnikoval v istrski Bačvi. Leta 1908 je stopil v stalni pokoj in se naselil v ljubljanskem Trnovem. Dasi vedno zaveden slovenski narodnjak, je s škofom Flappom, zagrizenim italijanašem, izhajal vedno dobro in si osvojil njegovo spoštovanje v veliki meri. Drugače se mu na stara leta godi doma. Škof Bonaventura mu je leta 1911 vzel mašo s pretvezo, da je nespodoben v svojem govorjenju. Avtor rdeče brošure očita dostojnemu starcu nespodobnost! Za počt! — Pravi vzrok tiči seveda drugod. Poštenjak Škrjanec je namreč naprednega mišljenja, se ne strinja s škofovo pogubonosno politiko, zahaja rad na razne narodne prireditve, podpira Ciril-Metodovo družbo in druge narodne naprave, ne da pa nič za škofove zavode. To so tiste solze! In ker ni hotel ukloniti tilnika škofovim diktatom in ravnal po svoji vameti, mu je konciljantni vladika prepovedal maševanje v svoji diecezi, — toda dosegel s tem ni ničesar! Tako je in nič drugače!

KOROŠKO.

Izginil je v Beljaku čevljarski mojster Lovrenc Einoeder. V nedeljo je šel z družino na izprehod, nazajgrede se je odstranil, češ, da ima opravek in od tega časa ga ni. Slutijo, da se mu je pripetila kaka nesreča.

Nepričakovana posledica. V Št. Vidu ob Glini se je med službo nenadoma zgrudil in onesvestil 35letni železničar Karl Anderwald. Odpeljali so ga k njegovi materi, kjer je v kratkem, ne da bi se zavedel, umrl. Anderwald se je ponesrečil pred letom v skladišču. — Padel mu je na glavo težak zaboj in mu pretresel možgane. Bol v glavi se je razvijala in posledica te nesreče se je pokazala čez leto dni.

Ponesrečen drvar. Pri Muravcah je zadel drvarja Antona Laknerja pri spravljanju lesa po nekem strmem jarku tram na glavo in ga smrtno nevarno poškodoval.

Roparski napad. Na poti iz Beljaka v bližnjo okolico sta se približala dvema kmeticama, ki sta se vračali s trga, dva neznanca. Prosila sta miloščino. Ko je ena brskala po denarnici je pograbil denarnico, iztrgal ji jo iz rok in na njegov klic "Lauf" sta lopova pobegnila.

ŠTAJERSKO.

Iz Ptuja. V Starošincih je rudar Franc Bezjak tako obdelal kmečkega fanta Gaberjana z nožem, da je ta v smrtni nevarnosti. Bezjaka so zaprli.

Iz Zidanega mosta poročajo: Pred nekaj tedni je odpeljala tropa 15 ciganov iz litijske okolice dve leti staro Angelo Knez. Sedaj so del teh potepuhov na Zidanem mostu prijeli in zaprli.

Iz Kozjega. Nečloveška mati. — Dne 17. jan. je porodila kmečka hči Marija Planinc v Logu dva dečka. Eden je umrl drugi dan, drugi pa devet dni kasneje in sicer, kakor se je reklo, nagle smrti. Dečka so pokopali v Pilštanju. — Dne 15. februarja pa je došla ovadba, da je Marija Planinc s pomočjo svoje matere spravila otroka na drugi svet z milovo vodo. — Sodnija je dala mrlička izkopati in preiskava je dognala, da sta bila oba dečka zdrava in da sta umrla nasilne smrti. Obe ženski so zaprli.

Iz Slovenske Bistrice. Posestnik Vincenc Fras se je vpijanil in obležal v jarku ob državni cesti, tam, kjer se odcepi cesta na Pragersko. Tam je našel Frasa krojač Tratnik in ukrenil, da ga je spravil posestnik Polc v svoje stanovanje. Prišla sta dva zdravnika in konstatirala, da je Fras napol zmrznil in da je silno pijan. Sledov kakega nasilstva ni bilo opaziti, drugi dan je nesrečnež umrl, ne da bi bil prišel k zavesti.

Tatinska Marijina devica. Po Spodnjem Štajerskem se klati neka Angela Breznik iz Šoštanja in krade ter slepari. Po dosedanjih ovadbah znaša škoda okoli 300 K. Tatica je bleda, srednjeveliko dekle, ki nosi okoli vratu znano kolajno Marijinih devic. Posebno piko ima na fajmoštre in na samostane, ne zametuje pa tudi zasebnih hiš, če se da v njih kaj vjeti.

Požar. V Gaberniku je zgorelo gospodarsko poslopje pri Slatini s krmo, velikim številom trsja in zabojev. — Poslopje je bilo last "Ljudske posojilnice" v Ljubljani.

Porotno sodišče v Celju je obsodilo težaka Leopolda Lipovška iz Petrovč na 15 mesecev težke ječe, ker je neki Mariji Jovan siloma vzel škatljo s 64 kronami in denar večinoma zapil.

Iz Petrovč poročajo, da so zaprli posestnico Terezijo Keber iz Drašinje vasi, ker je zapravila denar, ki je ga je dala shranit neka dekla. Kebrovka je bila že večkrat zaprta in je na slabem glasu.

PRIMORSKO.

Samomor očeta na grobu hčerke. Na pokopališču v Gorici so našli na nekem svežem grobu nezavestnega moža, ki se je zastrupil. V bolnišnici so ga rešili. Mož, delavec Juretič Franc iz Gorice je izpovedal, da je izvršil samomor vsled žalosti nad izgubo svoje hčerke, ki mu je pred kratkim umrla.

Štiri osebe utonile v morju. — Mornar Miaglijevič v Zadru se je peljal kljub hudi burji na morje s svojo jadrnico. S sabo je vzel brata in sestro Lucijo in Antona Pesnisica in njeno 14letno hčerko. — Med vožnjo jih je zanesla burja daleč na odprto morje, kjer se je jadrnica prekucnila in so vsi štirje utonili. Trupel še niso našli.

K požaru na parniku "Georgia" v Trstu poročajo, da so trajala gasilna dela cel dan in celo noč. — Vsa skladišča parnika so skoro pod vodo. Dognali so, da ni zgorelo samo 450 zavojev bombaža, marveč 760 zavojev. Parnik, ki je zapeljal na obrežno blato, se je vsled teže vode nekoliko nagnil. Parnik bodo popolnoma izložili. — Škoda bo znašala še več kot 1 milijon kron.

Blaznost med ameriškimi izseljenci. Parnik Martha Washington je pripeljal več izseljencev iz Amerike. Med njimi je bilo tudi 17 blaznih. Vsak blazni ima svojega strežaja, katerega plača ameriška vlada in ki spremi bolnika do doma. V zadnjem času opažajo, kako hitro narašča število izseljencev, ki v Ameriki zblazne posebno v Severni Ameriki. Kot vzrok temu smatrajo nekateri zdravniki hud kontrast med mirnim življenjem na kmetih v Evropi in med vrvenjem in nervoznim beganjem v Ameriki, v katero pade izseljenec naenkrat kot bi padel v vrtinec, ki ga nehote potegne s sabo.

Stroj raztrgal strojnika. V tovarni za brikete Faber v Trstu se je približal parnemu stroju strojnik Franc Koman. Jermen gonilnega kolesa ga je potegnil med kolo, ki ga je vrglo med kolesje. Delavci so slišali nekak krik, videli truplo ponesrečenca v zraku in v tem trenotku je obstal stroj. Ko so pristopili bližje, so našli Komanovo truplo popolnoma raztrgano.

RAZNO.

Odvetnika ubil. Iz Segedina poročajo: Neki kmet je ubil odvetnika dr. Franca Csonkarja, ker ga je ta zarubil za 30 kron.

Zločini barona Dolmatova. Pred nedavnim je bila v Parizu umorjena madame Thieme. Morilec je baron Dolmatov. Policija je prišla na sled različnim drugim njegovim zločinom. Dolmatov je pod napačnim imenom izvršil mnogo sleparij in tatvin. Tako je kupil kot grof Šeremetier in kot adjutant cesarjev šest avtomobilov na kredit, oslepario več juvelirjev za dragocenosti v znesku 40,000 frankov in oškodoval tudi več aristokratov. S svojim prijateljem baronom Geismarom je obiskal vse plese v palači poslaništva ter tam kradel na vse mogoče načine. Dolmatov je ukradel tudi oni dragoceni briljantasti lišp, ki je bil ukraden na plesu avstro-ogrskega poslaništva nečakinji nekega tujega poslanika.

Razprava proti morilcu posl. Schuhmeierja, Pavlu Kunschaku, se bo vršila 28. in 29. marca.

Pariški avtoapači. Na dosmrtno ječo obsojeni Carony se je v ječi zastrupil. Strup je med razpravo skrivoma dobil v rokovici.

Sleparski bančni ravnatelj. Iz Berolina poročajo: Generalni ravnatelj poljedelske in industrijske banke Pavel Lindner je poneveril 300,000 mark ter pobegnil v Ameriko.

Zanimiv pastirski list. V Vatikan je dospel zanimiv pastirski list kremonskega škofa Bonomellija, v katerem piše škof o jako spornem in perečem zgodovinskem vprašanju, namreč o razmerju med papežem in Italijo in o cerkvi in politiki. To pastirsko pismo, ki je zelo prostodušno in res precej stvarno pisano, v Vatikanu silno kritizirajo in gotovo je, da bo Vatikan to pismo dementiral. Svoječasno je vatikanski "Sanctum officium" že obsodil neko pastirsko pismo škofa Bonomellija, ker je škof Bonomelli zastopal mnenje, da je neobhodno potrebno za razvoj države in ljudstev, da se loči cerkev od države. To njegovo novo pastirsko pismo vzbuja v vseh krogih, v katoliških in nekatoliških jako veliko zanimanje.

Grozna nevesta. Iz Maka poročajo: 25letnega instalaterja Janeza Nemetha je pregovorila njegova ljubica, sestra mlinarja Jožefa Szendi-Horvatha, naj se zavaruje za 8000 kron in naj da izstaviti polico na njeno ime. Komaj je bila polica veljavna, je nevesta skupaj s svojim bratom umorila svojega ženina ter vrgla truvlo na železniški tir. Vlak je truplo raztrgal na kosce. Dekle je pri zaslišavanju priznala zločin. Obenem pa je izpovedala, da je osem mož pregovorila, da so se zavarovali na skupno svoto 52,000 kron. Vseh osem mož je umorila.

Generalna stavka v Belgiji. Iz Bruselja poročajo: Predpriprave za generalno stavko se vrše z največjo naglico. Stavci se bodo pridružili stavki, vsled česar bodo časopisi prenehali izhajati. Kovinski delavci so dovolili kredit v znesku 100.000 K. Trgovske korporacije so se obrnile na kralja, naj prepreči stavko.

Lev razmesaril človeka. Iz Kodanja poročajo: V kodanjskem zabavišču "Tivoli" je krmil šef-urednik dr. Thomessen leva z mesom. Kar naenkrat pa je skočil lev ter raztrgel več palic kletke. Lev je napadel dr. Thomessna ter ga popolnoma razmesaril. Dr. Thomessen je bil mrtev, še predno so ga mogli rešiti.

SLOVENCI, KI HOČETE BITI POŠTENO POSTREŽENI:
obračajte se do

Kaspar Državne Banke

Zanesljiv bančni zavod, pod DRŽAVNIM nadzorstvom.

Sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Denar se vzdigne brez odpovedi. Slov. Narodna Podp. Jednota vrši svoj denarni promet potom Kaspar Državne Banke.

VSAKA IZGUBA NEMOGOČA!

Kaspar Državna Banka pošilja DENARJE V STARO DOMOVINO. Ravnotako drafte na vse dele sveta po kurznih cenah. Denar izplačan najhitreje. K. D. Banka stoji v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini.

Na milijone kron je bilo poslanih v Avstro-Ogrsko monarhijo in v druge dele sveta potom te banke, in nihče ne more reči, da se mu je cent izgubil. Varnost, točnost in hitrost je naše geslo.

Na denarne pošiljatve izven Chicage se polaga največjo pozornost, in je denar tisti dan odposlan, ko ga mi prejmemo. Vse izven Chicage poslane denarje se naj pošilja skozi "Post Money Order" ali skozi zanesljive banke.

MENJALNICA TUJEZEMSKEGA DENARJA.

V Kaspar Dr. Banki se menja, kupuje in prodaja inozemski denar. Avstro-ogrski denar se kupuje brez odbitka: za K 5 plačamo $1.00 in obratno.

KASPAR DRŽAVNA BANKA PRODAJA parobrodne listke za vse najboljše premorske družbe po kompanijskih cenah.

Pišite po cene in pojasnila v slovenskem jeziku. Potniki, ki potujejo potom Kaspar Državne Banke so v najboljših rokah. V New Yorku pričakuje naše potnike zanesljiv bančni zastopnik in spremi ljudi na ladjo in poskrbi za prtljago, s čemur se potnikom odvzame velika skrb in delo.

KASPAR STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL..

Ovirano delovanje

Naše vsakdanje delo bi moralo biti tako upeljano, da se vzdržimo aktivni in da na ta način porabimo ves čas in vso našo zmožnost. Na ta način ostanemo zdravi in močni. Nikoli ne smemo dopustiti, da bi kaj oviralo naše organe pri njih delu, kar bi bilo našemu celemu telesu v škodo.

Toda celo največja skrb ne more včasih preprečiti, da se ne bi naši organi vlenili ali pa popolnoma prenehali delovati. Zgodi se, da se želodec brani sprejemati hrano ali morda vsaj ne sprejema toliko hrane, kolikor je potrebuje telo. Včasih tudi jetra ali črева ne delujejo in posledica je zaprtje. V takih slučajih, kjer so prizadeti prebavni organi, je najboljše zdravilo

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Isto bo izčistilo ves sistem, brez kakih bolečin ali neprilik. Ojačilo bo tudi prebavne organe in poleg istih tudi celo telo. Isto bo:

USTVARILO DOBER TEK
POVEČALO RAZKROJITEV IN
ODSTRANILO ZAPRTJE,
NOTRANJE BOLEČINE IN KRČ,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUVANJE.

Isto bo pomoglo v vsih takih boleznih pri katerih trpi želodec in vsled katerih zgubimo apetit, smo zaprti ali se čutimo slabo. To zdravilo želimo priporočati za slučaj nervoznosti, povzročeni vsled neprebave in za ženske nerednosti, povzročene vsled kroničnega zaprtja.

Za dobiti v lekarnah in pri

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago. Ill.

50,000 KNJIŽIC

Pove kako zamorete ozdraviti doma.

ZASTONJ MOŽEM

Vsak moški, katari je bolan, bi moral pisati po to **zanimivo brezplačno knjižico.** Vredna je **$10.00** vsakemu bolnemu moškemu. Ta knjižica pove zdravemu človeku, kako se je treba čuvati bolezni. Mladenič, kateri je na potu, da se oženi, bo profitiral, ako čita to knjižico. Ako trpite na **želodčnih teškočah, bodisi na slabi prebavi ali na zaprtju, ali na jetrih, drobu, ledvicah ali mehurni bolezni, slabih živcih, izgubljeni moči, nočnem gubitku ali na impotenci; zastrupljenju krvi ali sifilis, skrofuli, nečisti krvi; kapavki (triper) ali na kateri drugi spolni bolezni, ki je dobljena pred kratkim; ako ste slab, nervozen, melanholičen, vedno utrujen in telesno potrt, ali ako trpite na posledicah razuzdane mladosti, revmatizmu ali na kateri drugi moški bolezni** — ta **knjižica** vam pove, kako zadobiti **hitro** in **stalno zdravje tajno in privatno na vašem domu.** Pove razumljivo **zakaj** trpite in **kako** zamorete ozdraviti. Vsebuje take stvari, katere bi moral znati vsak moški, mlad ali star, reven ali bogat, samski ali oženjen, bolan ali zdrav in kateri bi se moral tudi ravnati po teh stvareh. Dobri nasveti, ki ji najdete v tej **knjižici,** so velike vrednosti. Ako se ni drugim zdravnikom posrečilo ozdraviti vas, ne plašite se radi tega — ne obupujte, temveč pišite še danes po ta **kažipot k zdravju.**

POŠLJITE KUPON ZA BREZPLAČNO KNJIŽICO ŠE DANES.

S tem, da nam pišete, nimate niti najmanjših obveznosti napram nam. Mi ne pošiljamo nobenih zdravil poprej, dokler nisc naročena in plačana. Poštnino za knjižico **plačamo mi** in pošljemo jo v **navadnem zaprtem zavitku,** tako da nihče ne ve, kaj je notr..

DR. JOS. LISTER & CO., AUS. 801, 208 N. FIFTH AVE., CHICAGO, ILL.

Gospodje:—Pošljite čimprej vašo **brezplačno knjižico na vaše stroške.** Razume se, da s tem jaz nisem niti malo obvezan napram vam glede kakšnih stroškov.

Ime .....

Naslov .....

ČE NE PREJMETE

prihodnje številke Glas Svobode in če dolgujete na naročnini, je to znamenje, da smo Vam list ustavili. Ponovite naročnino še ta teden.

Najboljša Slovensko-angleška slovnica.

Prirejena za slovenski narod, s sodelovanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y. Cena v platnu vezani $1.

REGIŠTER JOKELNA KRTAČE.

Semič, tist Semič tam na Belokranjskem bo še svetovnoznan postal, ne zaradi tega ker je tam hodil v šolo kak svobodomislec, ampak zaradi svojih črešenj. Tam take debele črešnje zrastejo, da jih nekateri domačini ne morejo prehrestati. Zato pa pravijo, da jih morajo nositi v Metliko, kjer jih kar na placu prodajajo.

Ko sem bil enkrat na semnju v Metliki sem prišel tam pred Guštinovo hišo, potem sem šel k notarju Jankotu Globočniku in od tam pa v komendo po opravkih. V komisiji sem se seznanil z enim šribarjem, zbacnenim študentom, ki me je predstavu ta starmu Zalokarju, ki je bil znan po celem Belokranjskem tam doli do Dragatuša, Švajnberga in Vinice. Celo iz Poljan so prišli k njemu, da jim je dal kako vodo ali pa pilne. No, ko smo se spoznali, smo šli na plac in glej ga spaka, kake debele črešnje je imel en Semčar na prodaj. Sline so se nam cedile, a noben krst pa ni imel počenega groša, da bi kupil sklečko teh črešenj. Semčar pa je vpil: "Le balte sem, kupte hrestance!" vmes pa se je vtikavala črnomaljka in v eno mer vpila: "Moja (presta) je največja", a ena druga žena, pa je rekla dohtarji: "Gospod za groš ga (kruha) vam bom odrezala," ta star dohtar, (bog mu daj nebesa), pa je odgovoril: "Ne boš mi ga baba, ne!" In šli smo naprej, po šribarjevih črevih pa je nekaj tako strašansko krulilo, da sem mislil, da je jazbeca požrl. Zdelo se mi je, da je imel skomine po tistih črešnjah. Ko smo prišli do Zalokarjeve hiše smo se poslovili z dohtarjem, meni pa je rekel šribar: "Hej, (in se je petkrat pod nosom obrisal) Jokel, vrag me je vdeši, sinuc sem hlače premenil, de v deši mi je, i puzabil sem dinari primenit, de also, imaš ti kake dinari pri sebi?" Jaz pa sem se odrezal, da sem brok in doun in aut, ker temu škrici, ki je bil tako falotarski, da ni naprej študiral, da bi bil kak gospod fajmošter nisem nič zaupal. Ko je videl, da z menoj ne bo nič in da ne bo črešenj zobal, mi je rekel v tisti jako čudni šprahi, da ga naj počakam, da gre po "dinari". Jaz sem čakal in čakal in konečno se je res prikazal. Vse žepe je imel polne in tako slastno je požiral tiste črešnje, da še koščic ni imel časa ločiti od mesa, kar vse skup je šlo doli po debelem goltancu. Razume se, da je črešnje sam zobal in da me ni povabil na gostijo. In zato sem mu še dandanes hvaležen, ker kasneje se je govorilo, da je tiste črešnje kupil za "dinari", katere je skupil pri štempsih, katerih se je polastil s pemskim cirkelnom. Od tistega časa sem ima tist šribar velikansko mržnjo do črešenj in Semičarjev. Kar vse bi podušil in pomoril. Še danes mu je žal, da so ga črešnje zapeljale, da je moral zarad njih pobrati copate in jo popihati v obljubljeno deželo, pribežališče vsih špricanih "kaka" uradnikov, študentov, šribarjev in patrov Engelbertov in take zmešnjave, ki se potem posvetijo pastirski službi in postanejo "vzor" ljudje.

On dan sem prišu po opravkih v Waukn, pa sem se malo pomudu pri Kalanovcih na Market štrit, da se prepričam kako še kaj tam afne guncajo. Nasprot mi je pršu nek rojak, pa me prec vprašal, če bi ga jaz naroču na tist brzversk list Glas Svobode, ki je tako fino zrihtau, da so se Waukižanom oči odprle. Šurrrr! sem reku. Daj mi tista flika, pa ti prec peštelam list. Pihnil mi je dva dolarja v roke brez vse ceremonije. Tudi ni bilo treba deti nobene bokse pred štrukljevo cerkvo da bi tam kedo metal kvodre za list, ki je bil nastavljen na trinogati mizici pred vrati. Na priljubljen list se vsak rad naroči in ni treba, da bi kedo s kakega odra s hudičem strašil da se morajo naročiti na list. Pri Glas Svobode je to "izi" posebno v Waukn, kjer so kranjskim farjem hrbte obrnili in bodo rajše zidali narodni dom kot pa metali tolarje v nikdar sita mauha rimskih žungarjev. Povedal mi so, da se je nekaj štifletenpucarjev odločlo, da bodo cerkev podprli s starimi tajzi in kedar bo gospod fajmoštru zmanjkalo dišave, pa bodo poslal ekspresmana v Žoljet po šnofanc, da bodo tistga rabli namest kadila v cerkvi.

Ldje so mi pravil, da bi treba tam napravit nekaka misijonska štacija, ker misijon bi se prav gotovo splačal, samo to je hudič, ko se bojijo blamaže, da se res ne bi tako zgodilo kakor se je meni sanjalo o tistem misjonarju, ki je predgo držal neumnemu backu, ker drug ga ni hotu noben poslušat. Alston, vrag vam de v deši, auf vidirigen.

*

Ps. Gornja slika predstavlja dohtarja in šribarja. Jaz sem tud gor namalan, ampak sem se skriv zad za tablo. Gud baj.

Nota bene: Dones sem dobil telegraf, da naj takoj pridem s svojim regištrom v Kalemau. Jutri se odpeljem v Pencilvanijo od koder Vam poročam.

NEKAJ ČRTIC O IZSELJEVANJU.

Dr. Slanc.

(Konec.)

Biologi nam dokazujejo, da dobivajo živali barvo od okolice, v kateri živijo; ljudje storijo isto in tako se nam avstr. Slovanom dosti pogubi rojakov v Ameriki. In boljših. V Ameriko se vozijo telesno trdni večinoma tudi duševno razboritejši ljudje in mladi, katerih dobiva dosti pohabljenih na telesu domovina nazaj. Dosti je pa tudi takih, ki bi doma bili dobri delavci, dasi niso šteti med boljše glave, o katerih potem pravijo Američani, "d a n e ž i v i j o v A m e r i k i, a m p a k **pod** A m e r i k o; A m e r i k a d r v i č e z n j i h o v e g l a v e n a p r e j." Amerika ne začenja prej, predno človek ni šolan in dokler ne zasluži vsaj dva dolarja na dan. Dosti Slovencev živi v Ameriki **pod** Ameriko. Balch piše v navedeni knjižnici, da je videla nekatere Slovane živeti tako, da se mora reči, da se pri njih neha vsaka civilizacija. Ti ne štejejo v Ameriki dosti v zaslombo slov. narodnosti in ko prihajajo domu, tudi ne doma. Horvat Timkovič se je prepričal, da slovanski izseljenci gmotno po izselitvi pridobivajo, fizično in moralno pa ne. Ne znajo se obnašati. Kje bi si lepše obnašanje pač pridobivali, — na cesti, v krčmah? — Kar Hrvatom manjka, so voditelji, ki bi bili vzgledni. Drugi narodi imajo v Ameriki take voditelje, močne vplivne može med izseljenci in v Ameriki, ki se brigajo za svoje rojake. Slovani so sirote v tej deželi. Vlade v stari domovini se ne brigajo zanje; to storijo le Italjani. Ločeni so naši rojaki po širokem morju, po veliki daljavi od stare domovine in v novi ne razumejo jezika iste, ne razmer; novodošlece vozarijo v rudnike, premogokope, tovornice; za nje so stariši mrtvi —: domovina, ki jih je rodila in mačeha, ki jih redi, pa ne ljubi. —

Emily Greene Balch končuje svojo lepo razpravo s tem, da opominja Američane, da skrbijo za priseljence, kakor za svoje državljane, ki govore le angleščino, da skrbijo za to, da priseljenci dobijo ognjišče v Ameriki, okoli katerega se morejo zbirati in najdejo ob njem topla srca. Ameriški ideali in ideali priseljencev naj se zjedinjajo; skupno naj delujejo Američani in priseljenci za pravičnost, poštenost, za pogoje omikanejšega življenja, za pravo svobodo. — To bi bilo vse prav lepo, ali po izseljevanju se poizgublja dosti naših rojakov. Dosti istih ostaja v Ameriki, se oženi, njihovi otroci ostajajo v Ameriki. Za mali narod je to puščanje krvi in sicer dobre. Naš narod mora res življav biti, da prenaša to že pol stoletja. S protekcijo nemških avstr. vlad zatira avstr. Nemštvo Slovenstvo v stari domovini, kaj bi se te vlade brigale še za slovenske in hrvaške izseljence v Ameriki! — Dobro, da jih je manj doma, v Ameriki pa jih naj decimira ondotno požrešno delo in jih obdrži, potujoči, da so za vedno zgubljeni domovju! —

Slovenci v stari domovini se kaj malo brigamo za naše rojake v Ameriki in drugod v tujini. Toliko trpljenja je v ameriškem delu in naši rojaki delajo v nevarnostih premogovih jam in v nezdravih tovornicah. Vidimo jih lahko vsaki dan, ko se domov vračajo reveži na telesu in duhu. Poglejmo tem rojakom v bledi, suhi obraz in zakličimo, ker sami nimamo dosti gmotnih moči, da naj vlade, ki se cedijo krščanstva, vsaj nekaj storijo za povzdigo gospodarstva v vsem slovanskem jugu, da ostajajo potem naši ljudje doma, da hodijo na kmetijo in v industrijo v domačih deželah. Bosna je bogata kmetijska dežela, ona hrani velike zaklade najboljšega premoga, je polna rud; — ali nima Avstrija tu doli kaj iskati dobrobiti cele države? — Turčija naj Avstrijo uči, kam pride država, ki se ne briga za mase svojih državljanov. Koliko truda, koliko denarja se porablja v naši Avstriji, da se držijo Slovaki, Hrvati onstran Sotle, Slovenci in Dalmatinci "pod Ameriko", da se jih madjari, nemči, polaščuje — in naši izseljenci obtožujejo državo, da je država kulijev američanske industrije! Molči in trpi in zapoj: lepa naša domovina! —

UMOR ZARADI DVAJSETICE.

Na Dunaju so šele čez pol leta prišli na sled umoru, ki vzbuja veliko pozornost zaradi okoliščin v katerih se je zgodil, še večjo pa zaradi ničevnega razloga, ki se mu je žrtvovalo mlado človeško življenje. Dne 11. februarja t. l. je odpustil iz službe sladščičar Stanjek 15letnega vajenca Rusalema, ker ni storil nekega naročila. Kakor je mojster kmalu zvedel, se ni vrnil k staršem; zategadelj je napravil 22. februarja, naznanilo, da se pogreša. Dne 20. februarja je prišel k staršem ubežnega vajenca 20letni Schoeffel, ki je pripovedoval staršem, da že dolgo pozna njih sina in da se je prejšnji dan, 19. februarja z njim sešel; ob tej priliki sta napravila skupen izlet v čolnu. Rusalem je stopil v čoln, spodrsnil, padel v vodo in utonil. Schoeffel je nadalje dejal, da se mu je prav tako zdelo, kakor da bi se bil Rusalem v samomorilnem namenu vrgel v vodo. Vsa stvar se je zdela staršem takoj od začetka verjetna. — Sodili so, da se sin ni upal domov in je izvršil samomor. Pozneje pa so se jim pojavili pomisleki in pričeli so sumiti, da je Schoeffel samo zaradi nagrade pripovedoval to zgodbo. Javili so vso zadevo pristojni oblasti. Policija je fanta zaslišala. Pokazati je moral policijskim uradnikom kraj, kjer je padel Rusalem v vodo. Peljal jih je v Floridsdorf na kraj, kjer pa so že po nizki vodi morali priti do prepričanja, da tam ne more nihče utoniti. Ker so imeli Schoeffla zgolj na sumu, da si je hotel prislepariti nagrado za naznanilo, so ga izpustili, čeprav so bile njegove trditve vedno bolj zamotane. Maja pa so našli pri Požunu na bregu Donave truplo mladeniča. Izkazalo se je, da je bilo truplo Rusalemovo. Dejstvo, da se je našlo utopljenčevo truplo v stari Donavi, dočim je Schoeffer trdil, da je Rusalem utonil v novi Donavi, je zadevo še bolj zamotalo. Poizvedovali so še enkrat po Schoefflu in po dolgem času so ga našli. Dva detektiva sta ga vnovič peljala na kraj, kjer je baje Rusalem utonil. Schoeffel ju je peljal na novi državni most in je izjavil, da je Rusalem padel pri mostu v vodo. Pozneje pa je priznal, da je mladega Rusalena, ki mu je bil dolžan 20 vinarjev in mu jih že dolgo ni hotel vrniti, oklofutal in iz jeze vrgel v Donavo. Po tem priznanju so Schoeffla prijeli zaradi zločina umora in ga izročili kazenskemu sodišču.

KAKO ČLOVEK UMIRA?

Na to zanimivo vprašanje je nekoč odgovoril znani nedavno umrli profesor na kliniki Nothnagel na Dunaju v "Zeitschrift für Krankenpflege". Pri tem vprašanju ni misliti duševno stanje umirajočega, ne strah pred smrtjo, ampak gre predvsem za to, ali je umiranje zvezano z bolečinami in mukami ali ne. Preprosto opazovanje nam to pojasni. Če zadene vojaka krogla v glavo tedaj, ko v boju hiti naprej z naporom vseh svojih sil, ne čuti nikakoršnih bolečin, nego je takoj mrtev. Da se čutijo bolečine, mora vtisk kjerkoli dospeti po živcih do možganov in zbuditi občutek. Dokazano je pa, da, je krogla hitrejša nego delovanje živcev in zaraditega krogla prej prodre glavo, nego človek sploh čuti kakšne bolečine in v resnici pripovedujejo ranjenci vobče, da jih je šele kri opozorila na to, da so ranjeni. Pravtako nastopi smrt brez bolečine v onih primerih, v katerih konča življenje hipna sila, n. pr. skalovje, giljotina, obglavljenje z mečem. Na glavi umorjenca opažamo časih gibanje živcev; to se pa dogaja zaraditega, ker se ne dovaja več možganom s kisikom prepojena kri, ker je vrat prerezan. Razentega pa otrpnejo zaradi hudega pretresa vse stanice, ki bi utegnile prenašati zavest. Glede na smrt utopljencev, kakor pripovedujejo sami, ki so se potapljali, pa so jih rešili komaj zadnji trenotek pred smrtjo. Nekateri pravijo, da niso čutili prav ničesar, nekateri pripovedujejo celo o prijetnih občutkih in le malo je takih, ki so trdili, da so čutili v prsih hude pekočine. Skoro vsi pa potrjujejo, da so se jim prav živo obnovili posamezni spomini ali pa cela vrsta spominov, ki so nanje že davno, davno pozabili. O enakih vtiskih pripovedujejo oni, ki se ponesrečijo v gorah. Večinoma ne čutijo nikakršnih bolečin, ampak pripovedujejo le o naglici svojih misli, nekateri tudi o nekakšnem posebnem zvončkljanju, ki so ga čuli, nekateri pa pripovedujejo o jako prijetnih občutkih, ki so jih imeli ob padcu. Tudi smrt, ki nastane zaradi izkrvavitve, ne povzroča nikakršnih bolečin: z odtekanjem krvi gine počasi tudi zavest. In če slednjič nastopi smrt zaradi bolezni, izgine bolniku proti koncu tudi vsa zavest, celo v onih primerih, ko mislijo ljudje, da je bolnik umrl ob popolni zavesti. Vobče je torej gotovo da umiranje za telo ni mučno, mučen je le duševni strah pred smrtjo.

DOPIS.

Chicago, Ill.

Dragi rojaki in rojakinje se obvestite, da priredi "Slov. Del. Sokol Chicago", dne 6. aprila t. l. v Narodni dvorani vogal Center ave. in 18. ulice, že svojo prvo pomladansko veselico.

Ker bode program zelo zanimiv in ker je čisti prispevek namenjen za nabavo orodja; se dragi rojaki in rojakinje naprosite, da se te prve veselice mnogoštevilno udeležite.

Ob jednem se vsa slov. društva opozarjajo, da priredi Slov. Del. "Sokol" dne 3. avgusta t. l. svoj prvi izlet (piknik) z javno telovadbo članstva in članic. — K temu se slav. društva naprosijo, da na isti dan ne prirede izletov, ker bi bil v prvi vrsti za naše, kakor tudi za druga društva slab izid.

Novembra meseca mladi "Sokol"
prvikrat nastopil je;
Takrat nam pokazal on je; koliko zamore že,
Razprostila so se krila, dvignil on se je v zrak;
Nazdar Sokol mladi; Ti si hraber naš junak.

Julij Perhavec, tajnik.

Pri spovedi.

Župnik izprašuje fanta, ali je imel že kaj opraviti z dekleti.

Fant: Da, pri svojem dekletu sem spal.

Župnik: In nič drugega?

Fant: Ne, spal sem.

Župnik: Tako. Spal si. No, pa pojej za pokoro koš sena — ker si bil osel.

BERNARDOVA VINARNA

in veletrgovina

S Californijskimi in Importiranimi vini, žganjem in likeri se nahaja na

1903 Blue Island ave. — Tel. Canal 842

Imamo samo čista prirodna vina.

Specijaliteta: Mt. Blanche Champagne.

Razpošiljamo na vse dele Združenih držav in samo proti predplači z naročilom. Pišite po cenik. Vsa pisma naslovite na

JOS. BERNARD,

1903 Blue Island ave. Chicago, Ill.

Možje ozdravljeni v 5 dneh VARICOCELE HYDROCELE BREZ NOŽA IN BOLEČIN.

Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicoceli, Structuri; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmožnost, vodenico in bolezni tičočih se moških. Pridite k nam vsi, ki ste se nevspešno zdravili pri drugih zdravnikih. Moja 15 letna praksa vam je na razpolago in jamči popolno ozdravljenje. Govorimo v vseh jezikih.

Ozdravim pozitivno želodec, pljuča, ledice in neprilike v jetrih.
(Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati.)

TAJNE MOŠKE BOLEZNI
GUBA NAGONA, BOLEZNI V LEDICAH IN JETRIH
zdravim hitro za stalno in tajno. Živčene onemoglosti, slabost, napor, zastrupljenje in zguba vode.

PLJUČA
naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim po moji najnovejši metodi.

Nasvet zastonj.

STALNO OKREVANJE

SPECIJALIST ZA MOŠKE IN ŽENSKE.

ZASTRUPLJENJE KRVI
in vseh drugih kožnih bolezni, kakor prišče, lucije, onemoglost itd.

ŽENSKE BOLEZNI
beli tok, bolečine v ozaturi, garje, otekline, podju in druge organske bolezni zdravim za stalno.

Preiskovanje zastonj.

DR. ZINS, 183 N. Clark St. Chicago
med Randolph & Lake
Odprto od 8 zjutraj do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutr. do 4 pop.

Pilsen Auditorium
Restavracija in Bufé
JOS. FALTA, lastnik
1657-61 Blue Island Ave., Chicago.
Največje dvorane na zapadni strani Chicage.
Importiran Pilsner, Anheuser-Bush, Michelob in drugo izvrstno na čepu. Importirana vina in cigare.
TELEFON CANAL 4250.

Solidna slovenska trgovina

V zalogi imam vso zlatnino in srebrnino, kar jo spada v to stroko. Popravljam tudi ure in drugo. V zalogi imam tudi gramofone, slovenske, hrvaške, nemške in angleške plošče. Se priporočam. Za vse pri meni kupljeno blago jamčim.

FRANK ČERNE
6034 St. Clair Ave. CLEVELAND, O.

BROŠURA

ŠKOF PROTI ŽUPNIKU

stane samo 35c poštnine prosto.

Za dobiti pri:

GLAS SVOBODE CO.
3622 W. 26. St.,
Chicago.
Na naročila brez denarne vrednosti, se ne ozira.